GEAR CYPRUS | Global Education Alliances & Resources

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση στο σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση στο σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον

Ένα εγχειρίδιο για εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς στην Κύπρο

Συγγραφέας: Σοφία Αρναούτη

Σύμβουλος έρευνας και συγγραφής: Δρ Μάριος Αντωνίου

Επιμέλεια: Δημήτρης Πήχας

Γραφικά: Πόπη Πισσουρίου

Συντονισμός προγράμματος και έκδοσης: Σεμέλη Παναγίδου

Έκδοση του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ – ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2022

Τα δικαιώματα αυτής της έκδοσης ανήκουν στο Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ. Η αναπαραγωγή υλικού αυτής της έκδοσης προορίζεται αποκλειστικά για μη εμπορικούς σκοπούς και με την προϋπόθεση ότι αναφέρεται ρητά η πηγή.

Το εγχειρίδιο αυτό έχει εκδοθεί με τη χρηματοδότηση ενός κοινού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Οι απόψεις που διατυπώνονται εκφράζουν τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν αναγκαστικά τις επίσημες απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Co-funded by the European Union

EUROPEAN UNION

NORTH-SOUTH CENTRE CENTRE NORD-SUD

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Co-funded and implemented by the Council of Europe

GEAR CYPRUS | Global Education Alliances & Resources

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση στο σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Περιεχόμενα

Πρόλογος και Ευχαριστίες 3
Προϊστορία 4
Πίνακας συντομογραφιών 6
Πίνακας εικόνων 6
Επεξήγηση συμβόλων 7

ΜΕΡΟΣ Α: Θεωρητικό πλαίσιο 8
Εισαγωγή 9
Κεφάλαιο Ι: Παγκόσμια Εκπαίδευση: Τι είναι και σε τι χρησιμεύει; 10
Σημερινές και αυριανές προκλήσεις: Είμαστε έτοιμοι να τις αντιμετωπίσουμε; 10
Ορισμοί και διακηρύξεις για την Παγκόσμια Εκπαίδευση 10
Τι είναι τελικά η Παγκόσμια Εκπαίδευση; 11
Ευρωπαϊκό πλαίσιο: Μια νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη 15
Ικανότητες του 21ου αιώνα 16
Κεφάλαιο ΙΙ: Μεθοδολογία και προσεγγίσεις 19
Μεθοδολογικές αρχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 19
Μεθοδολογία και μέθοδοι 20
Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 20
Μεθοδολογικές πτυχές 25

ΜΕΡΟΣ Β: Πρακτική εφαρμογή 26
Εισαγωγή 27
Η Παγκόσμια Εκπαίδευση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα 29
Τυπική εκπαίδευση 29
Μη τυπική εκπαίδευση 36
Στάδια προγραμματισμού μιας ολοκληρωμένης δραστηριότητας Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 40
Μέθοδοι για πρακτική εφαρμογή 44

ΜΕΡΟΣ Γ: Ψηφιακή εργαλειοθήκη 47

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 53
Παράρτημα Ι: Ορισμοί και διακηρύξεις για την Παγκόσμια Εκπαίδευση 54
Παράρτημα ΙΙ: Σχεδιάγραμμα δραστηριότητας ή Σχέδιο μαθήματος 57
Παράρτημα ΙΙΙ: Το κουτί του εκπαιδευτή 58

Βιογραφικό συγγραφέα 59
Παραπομπές 60

Πρόλογος και Ευχαριστίες

Το εγχειρίδιο αυτό έχει δημιουργηθεί από το Κέντρο Στήριξης Μη Κυβερνητικών Οργανισμών στο πλαίσιο του προγράμματος GEAR Cyprus, που πραγματοποιείται με χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος iLEGEND II, ενός κοινού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου.

Το εγχειρίδιο έχει σκοπό να προσφέρει σε εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς έναν σύντομο, απλό και εύχρηστο οδηγό προς την αξιοποίηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης και την εφαρμογή της σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα.

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση βασίζεται στην αντίληψη των κοινών πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και οικολογικών θεμάτων μιας παγκόσμιας κοινωνίας και προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους να συμβάλουν σαν υπεύθυνοι πολίτες σε έναν κόσμο με περισσότερη ισότητα, κατανόηση και κοινωνική δικαιοσύνη. Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας για την ενίσχυση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο και την ενημέρωση σχετικά με τη σημασία της εφαρμογής της προς την επίτευξη της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Το εγχειρίδιο για την πρακτική εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης χωρίζεται σε δύο μέρη. Το Μέρος Α θέτει τις θεωρητικές βάσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης και αναλύει τους βασικούς ορισμούς και τις σημαντικές έννοιες γύρω απ' αυτήν, για να προετοιμάσει τον εκπαιδευτή/εκπαιδευτικό να κατανοήσει τη μεθοδολογία και τις προσεγγίσεις για την πρακτική της εφαρμογή. Το Μέρος Β του εγχειριδίου καταπιάνεται με την εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα στην Κύπρο και προσφέρει πρακτικές ιδέες για δραστηριότητες, αλλά και εργαλεία που θα στηρίξουν τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους.

Η διαδικτυακή μορφή του εγχειριδίου επιλέχθηκε για να διευκολύνει την προσβασιμότητα στο περιεχόμενό του και να επιτρέψει τη συμπερίληψη διαφόρων πηγών για επιπλέον πληροφόρηση και στήριξη προς την εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε σύγχρονα μαθησιακά περιβάλλοντα, όπως ιστοσελίδες και οπτικοακουστικό υλικό. Προσδοκούμε την ευρεία χρήση του εγχειριδίου για την αξιοποίηση και προώθηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης προς όφελος εκπαιδευτών, εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων στην Κύπρο. Ευχαριστούμε θερμά τη συγγραφέα του εν λόγω εγχειριδίου, Σοφία Αρναούτη, έμπειρη εκπαιδεύτρια με εξειδίκευση στην Παγκόσμια Εκπαίδευση, για την αποτύπωση της εμπειρίας της και της γνώσης της σε ό,τι αφορά τη θεωρία και τη μεθοδολογία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, καθώς και στο πλαίσιο προώθησής της στην Κύπρο.

Ευχαριστούμε επίσης τον δρα Μάριο Αντωνίου, εκπαιδευτικό, εμπειρογνώμονα για την Παγκόσμια Εκπαίδευση και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ, για την ανεκτίμητη καθοδήγηση και τη στήριξή του τόσο στη συγγραφή του εγχειριδίου, όσο και στην εφαρμογή του προγράμματος GEAR.

Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ

Προϊστορία

Το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ

Το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ ιδρύθηκε το 2002 και είναι ένας ανεξάρτητος, μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός ο οποίος εδρεύει στη Λευκωσία. Μέσα από τις δράσεις και τα προγράμματά του, το Κέντρο συμβάλλει στην ενδυνάμωση και την ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πολιτών στην Κύπρο.

Όραμα του Κέντρου είναι η Κοινωνία των Πολιτών να αποτελέσει τη βάση για την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, μέσο ενθάρρυνσης της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά, αλλά και διασφάλισης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τους. Προσδοκία μας είναι οι οργανισμοί της Κοινωνίας των Πολιτών να αποτελέσουν πυλώνες έκφρασης των πολιτών, φορείς ελέγχου, αλλά και μέσα ενεργοποίησης των πολιτών για προώθηση σκοπών και αλλαγών εντός της κοινωνίας.

Το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ έχει αναπτύξει ουσιαστική εμπειρία και εμπειρογνωμοσύνη στους τομείς της ενεργού πολιτότητας, της ειρήνης και της συμφιλίωσης, της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, του διαπολιτισμικού διαλόγου και της συμμετοχής πολιτών στα κοινά. Το Κέντρο συμμετέχει ως ενεργό μέλος στα ακόλουθα δίκτυα: Anna Lindh Foundation, CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation, Diversity Charter Cyprus και Cyprus Dialogue Forum.

Το πρόγραμμα GEAR Cyprus

Το πρόγραμμα GEAR (Global Education Alliances & Resources) Cyprus είναι ένα πρόγραμμα ενίσχυσης της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ και στοχεύει στην ανάπτυξη ικανοτήτων και γνώσεων για την πρακτική εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, αλλά και στην ευαισθητοποίηση για τον σημαντικό ρόλο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης ως βασικού στοιχείου για την επίτευξη της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα GEAR Cyprus έχει ως πρωταρχικό στόχο να στηρίξει εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς προς την ανάπτυξη μιας διεπιστημονικής προσέγγισης για την εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε περιβάλλοντα τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης.

Το GEAR Cyprus στοχεύει επίσης στην ευαισθητοποίηση στον τομέα χάραξης πολιτικής αναφορικά με το ρόλο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, ως η παγκόσμια διάσταση της εκπαίδευσης για την πολιτότητα, και τη σημασία της ένταξής της στην εθνική πολιτική για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Τέλος, σκοπός είναι να καλλιεργηθεί η αντίληψη εκπαιδευτών και εκπαιδευτικών, φορέων χάραξης πολιτικής και του ευρύτερου κοινού για τα ποίκιλα θέματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας, ώστε να εμπλακούν ενεργά σε προσπάθειες ενίσχυσης της κοινωνικής δικαιοσύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Το πρόγραμμα GEAR Cyprus χρηματοδοτείται από το iLegend II, μια κοινή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης (Κέντρο Βορρά-Νότου).

Το Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Κέντρο Βορρά-Νότου (North-South Centre) είναι μια Μερική Συμφωνία του Συμβουλίου της Ευρώπης, η επίσημη ονομασία του οποίου είναι «Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Παγκόσμια Αλληλεξάρτηση και Αλληλεγγύη» (European Centre for Global Interdependence and Solidarity).

Συμμετέχουν σήμερα 21 κράτη-μέλη: Αλγερία, Ανδόρα, Αζερμπαϊτζάν, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Πράσινο Ακρωτήρι, Κύπρος, Ελλάδα, Βατικανό, Ιταλία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μαρόκο, Πορτογαλία, Άγιος Μαρίνος, Σερβία, Ρουμανία, Τυνησία και Ισπανία.

Η αποστολή του Κέντρου Βορρά-Νότου είναι η ευαισθητοποίηση για την παγκόσμια αλληλεξάρτηση μέσω του διαπολιτισμικού διαλόγου και της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, με στόχο την προώθηση της ενεργού παγκόσμιας πολιτότητας μεταξύ κυβερνήσεων, κοινοβουλίων, τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Το πρόγραμμα iLEGEND II

Το iLEGEND II είναι ένα κοινό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης – συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης και υλοποιείται από το Κέντρο Βορρά-Νότου.

Το iLEGEND II, μέρος του Προγράμματος για την Αναπτυξιακή Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση (Development Education and Awareness Raising Programme) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στοχεύει στην ενίσχυση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στα κράτη-μέλη όπου ο ρόλος της δεν έχει ακόμη εδραιωθεί και σε υποψήφια και πιθανά υποψήφια μέλη, με μέσο την προώθηση διαλόγου, τις στρατηγικές δικτύωσης, την ενίσχυση ικανοτήτων και την ανταλλαγή εκπαίδευσης και καλών πρακτικών.

Πίνακας συντομογραφιών

ΓΔ	Γενική Διεύθυνση
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικός Οργανισμός
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Π.Ε.	Παγκόσμια Εκπαίδευση
ΣΒΑ	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΣτΕ	Συμβούλιο της Ευρώπης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας
ΥΠΠΑΝ	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

Πίνακας εικόνων

Εικόνα 1: Η Παγκόσμια Εκπαίδευση ως διαδικασία 11

Εικόνα 2: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, πηγή: https://unric.org/el/ 12

Εικόνα 3: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, πηγή: https://unric.org/el/ 14

Εικόνα 4: Οι 5 πυλώνες των ΣΒΑ 15
πηγή: https://pin.it/14dMqIw

Εικόνα 5: Οι ικανότητες για δημοκρατικό πολιτισμό 17
πηγή: https://rm.coe.int/rfcdc-greek-volume-1/1680a3bf15

Εικόνα 6: Οι διαστάσεις της παγκόσμιας ικανότητας 18
πηγή: https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world.pdf

Εικόνα 7: Η μεθοδολογία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 19
πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101

Εικόνα 8: Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Η μικρο/μακροσκοπική προσέγγιση 21

Εικόνα 9: Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Τα τρία επίπεδα του χρόνου 22
πηγή: https://rm.coe.int/168070eb88

Εικόνα 10: Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Ιεράρχηση της εξουσίας 24
πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101

Εικόνα 11: Οι Ευρωπαϊκοί Στόχοι για τη Νεολαία 39
πηγή: https://youth-goals.eu/

Εικόνα 12: Συμβουλές για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων 40
πηγή: https://arsis.gr/wp-content/uploads/2013/07/4.-Compass.pdf

Εικόνα 13: Το μαθησιακό περιβάλλον της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 41
πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101

Επεξήγηση συμβόλων

Ορισμοί:
Σημαντικοί ορισμοί για την Π.Ε. και την εκπαίδευση γενικότερα.

Μεγεθυντικός φακός:
Μαθαίνουμε περισσότερα για ένα θέμα μέσα από παραδείγματα, ώστε να κατανοήσουμε και να μεταφέρουμε μια θεωρητική έννοια στην πραγματική ζωή. Εδώ βρίσκουμε, επίσης, παραπομπές σε επιπρόσθετη βιβλιογραφία ή ενδιαφέρουσες δράσεις.

Βίντεο:
Προτάσεις για βίντεο ή σύντομα ντοκιμαντέρ, τα οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε στο πλαίσιο δραστηριοτήτων Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για ανάπτυξη γνώσης ή για να δοθεί η ευκαιρία για διάλογο και ανάλυση από τους συμμετέχοντες.

Πολυμέσα:
Προτάσεις για άρθρα, ενημερωτικά γραφήματα (infographics), εικόνες και άλλα διαδραστικά μέσα ή εργαλεία τα οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε στο πλαίσιο δραστηριοτήτων Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για ανάπτυξη γνώσης ή για να δοθεί η ευκαιρία για διάλογο και ανάλυση από τους συμμετέχοντες.

Εργαλεία:
Εδώ βρίσκουμε ψηφιακά εργαλεία τα οποία βοηθούν την ομάδα να συνεργαστεί, να ανταλλάξει ιδέες, να συλλογιστεί και να αξιολογήσει σχετικά με ένα ζήτημα. Τα παιδιά και οι νέοι σήμερα είναι εξοικειωμένοι με τα ψηφιακά εργαλεία και η χρησιμοποίησή τους με ασφάλεια είναι βοηθητική στη μαθησιακή διαδικασία. Η Παγκόσμια Εκπαίδευση, ως μια συνεχώς εξελισσόμενη φιλοσοφία μάθησης, αξιοποιεί τα τεχνολογικά μέσα για να εμπλουτίσει το περιεχόμενο και τις μεθόδους της.

Εφαρμογές για έξυπνες συσκευές:
Τα κινητά τηλέφωνα και άλλες έξυπνες συσκευές μπορούν να αποτελέσουν έναν εξαιρετικό σύμμαχο στο ταξίδι της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Εδώ προτείνουμε εφαρμογές με ιδιαίτερη έμφαση στην επίδραση σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες μας βοηθούν να μάθουμε περισσότερα για διάφορα παγκόσμια ζητήματα, να ευαισθητοποιήσουμε άλλους ανθρώπους και να αναλάβουμε ατομική και συλλογική δράση για θετική κοινωνική αλλαγή.

Ώρα για δράση:
Ενδιαφέρουσες δράσεις που υλοποιούνται ήδη σε τοπικό, περιφερειακό ή παγκόσμιο επίπεδο, τις οποίες μπορούμε να ενδυναμώσουμε με τη συμμετοχή μας. Εδώ βρίσκουμε, επίσης, ιδέες για δράσεις που μπορούμε να διοργανώσουμε οι ίδιοι στο πλαίσιο δραστηριοτήτων Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Παραπομπή σε ηλεκτρονικό σύνδεσμο (link)

ΜΕΡΟΣ Α
Θεωρητικό πλαίσιο

Εισαγωγή

Το Μέρος Α του εγχειριδίου θέτει τις θεωρητικές βάσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, εκκινώντας από τις ανάγκες και τις προκλήσεις που οδήγησαν στην ανάπτυξη της φιλοσοφίας και της παιδαγωγικής της. Αναλύει τους βασικούς ορισμούς και παραπέμπει σε σημαντικές έννοιες γύρω από την Παγκόσμια Εκπαίδευση. Μέσα από τα κεφάλαιά του μπορείτε να μάθετε πώς η διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία αναγνωρίζει την αξία της εκπαίδευσης για την κινητοποίηση των πολιτών με στόχο την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και των ανισοτήτων. Μπορείτε, επίσης, να ανακαλύψετε τα οφέλη της αξιοποίησης της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για τον εκπαιδευτικό/εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του 21ου αιώνα. Το μέρος αυτό βοηθά, τέλος, τον εκπαιδευτικό/εκπαιδευτή να κατανοήσει τη μεθοδολογία και τις προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Το εγχειρίδιο αυτό αξιοποιεί κατά ένα μεγάλο μέρος τις έννοιες και τις μεθοδολογίες της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, όπως αυτές αναλύονται στο εγχειρίδιο Κατευθυντήριες Γραμμές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, το οποίο αναπτύχθηκε από το Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης σε διαβούλευση με το Δίκτυο Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Οι εκδόσεις του είναι διαθέσιμες στην ελληνική γλώσσα (επικαιροποιημένη έκδοση 2012) και στην αγγλική γλώσσα (αναθεωρημένη έκδοση 2019). Μπορείτε να ακολουθήσετε τις παραπομπές τόσο στις πιο πάνω εκδόσεις, όσο και σε άλλες σημαντικές εκδόσεις, για να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας σχετικά με τις έννοιες και τις μεθοδολογίες της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Κεφάλαιο Ι:
Παγκόσμια Εκπαίδευση: Τι είναι και σε τι χρησιμεύει;

Σημερινές και αυριανές προκλήσεις: Είμαστε έτοιμοι να τις αντιμετωπίσουμε;

Η διαπίστωση ότι ο κόσμος μας γίνεται όλο και πιο παγκοσμιοποιημένος αποτελεί στις μέρες μας σχεδόν κοινοτυπία, καθώς αυτή την πραγματικότητα βιώνουμε στην καθημερινότητά μας. Οι πολλαπλοί δεσμοί αλληλεξάρτησης εκφράζονται τόσο θετικά όσο και αρνητικά στη ζωή μας:
Η δυνατότητα των σύγχρονων ανθρώπων να έχουν άμεση πρόσβαση στη γνώση και να αξιοποιούν τα προϊόντα της επιστήμης και της τεχνολογίας ανοίγει νέες προοπτικές για ανάπτυξη και επίλυση κοινών προβλημάτων. Παρ' όλες, εντούτοις, τις δυνατότητες που παρουσιάζονται στη σύγχρονη κοινωνία, παρατηρούμε έντονα την αύξηση των ανισοτήτων, τη διεύρυνση του χάσματος μεταξύ κοινωνιών και την άσκηση όλο και μεγαλύτερης πίεσης στα όρια του πλανήτη.

Σε αυτό το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον καλούμαστε να αντεπεξέλθουμε σε συνεχώς μεταβαλλόμενες πραγματικότητες και να αντιμετωπίσουμε πολλαπλές και πρωτοφανείς προκλήσεις. Τόσο η δική μας γενιά όσο και οι μελλοντικές θα χρειαστεί να μάθουν να προσαρμόζονται σε αυτές τις συνεχώς μεταβαλλόμενες πραγματικότητες και στην αβεβαιότητα που τις διακρίνει. Καλούμαστε, λοιπόν, να αναδιαμορφώσουμε και να αναδομήσουμε την κοινωνία μας, δημιουργώντας τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να μπορέσουμε να ζήσουμε και να ευημερήσουμε ανεξαρτήτως των προκλήσεων.

Ο ρόλος της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης είναι να καταστήσει τους εκπαιδευόμενους ικανούς να συζητήσουν, να αναλύσουν κριτικά και να κατανοήσουν τα παγκόσμια ζητήματα. Επιθυμεί να προετοιμάσει τους εκπαιδευόμενους να πλοηγηθούν με αυτοπεποίθηση και σιγουριά μέσα σε αυτές τις απρόβλεπτες και πολύπλοκες μελλοντικές πραγματικότητες, εφοδιάζοντάς τους με γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και στάσεις ζωής.

Ορισμοί και διακηρύξεις για την Παγκόσμια Εκπαίδευση

Υπάρχουν αρκετοί ορισμοί της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Η πρώτη αναφορά στον όρο αυτό έγινε το 1997 στο Χάρτη της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο οποίος οδήγησε στη Διακήρυξη του Μάαστριχτ το 2002.

Το συγκεκριμένο εγχειρίδιο υιοθετεί και χρησιμοποιεί τον ορισμό της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σύμφωνα με τη Διακήρυξη του Μάαστριχτ:

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση είναι η εκπαίδευση που ανοίγει το βλέμμα και το μυαλό των ανθρώπων στις πραγματικότητες του κόσμου και τους αφυπνίζει για να διεκδικήσουν έναν κόσμο δικαιότερο, έναν κόσμο ισότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους.
Η Παγκόσμια Εκπαίδευση αγκαλιάζει όλες τις μορφές της Εκπαίδευσης του Πολίτη, δηλαδή την Αναπτυξιακή Εκπαίδευση (Development Education), την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights Education), την Εκπαίδευση για την Αειφορία (Education for Sustainability), την Εκπαίδευση για την Ειρήνη και την Πρόληψη των Συγκρούσεων (Education for Peace and Conflict Prevention) και τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση (Intercultural Education). Είναι η παγκόσμια διάσταση της Εκπαίδευσης του Πολίτη (Education for Citizenship).[1]

Στο Παράρτημα Ι του εγχειριδίου μπορείτε να βρείτε ορισμούς και διεθνείς διακηρύξεις σχετικές με την Παγκόσμια Εκπαίδευση.

Τι είναι τελικά η Παγκόσμια Εκπαίδευση;

Για να μπορέσουμε να αντιληφθούμε καλύτερα την έννοια της Π.Ε., θα πρέπει να κατανοήσουμε αρχικά το ευρύτερο πλαίσιο μέσα από το οποίο γεννήθηκε η συγκεκριμένη ανάγκη. Τόσο η Παγκόσμια Εκπαίδευση όσο και άλλες παρεμφερείς παιδαγωγικές θεωρίες, όπως η Εκπαίδευση για την Παγκόσμια Πολιτότητα (ή Πολιτειότητα) και η Παγκόσμια Αναπτυξιακή Εκπαίδευση, προήλθαν από τις προσπάθειες ακαδημαϊκών, ερευνητών, επαγγελματιών, εκπαιδευτικών και άλλων να εξετάσουν, να συζητήσουν και να εξηγήσουν ένα πλήθος κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών, περιβαλλοντικών και άλλων παγκόσμιων ζητημάτων. Επιπλέον, σκοπό έχουν να παρακινήσουν τους πολίτες να οραματιστούν το μέλλον με έναν διαφορετικό τρόπο, που θα διέπεται από τις έννοιες της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης, την προώθηση του συλλογικού συμφέροντος και της αειφόρου ανάπτυξης, και όχι μόνο να οραματιστούν ένα εναλλακτικό μέλλον, αλλά να αναλάβουν δράση προς την ανοικοδόμησή του.

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση, λοιπόν, εμφανίστηκε ως μια προσπάθεια συστηματοποίησης των παιδαγωγικών αυτών προσεγγίσεων, ώστε να μπορέσει να ενταχθεί και να εμπλουτίσει το αναλυτικό πρόγραμμα της τυπικής εκπαίδευσης. Εξίσου σημαντικός είναι ο ρόλος των παιδαγωγικών αυτών προσεγγίσεων στη μη τυπική εκπαίδευση, την οποία εμπλουτίζει με τις μεθοδολογικές της προσεγγίσεις. Αποτελεί μια μετασχηματιστική μαθησιακή διαδικασία, εφόσον αναγνωρίζει την ανάγκη για αλλαγή των αντιλήψεων και των ερμηνειών μας σχετικά με τον κόσμο, την κοινωνία και τον εαυτό μας. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να απομακρυνθούμε από την απορρόφηση και την αναπαραγωγή άγονης γνώσης και να προχωρήσουμε προς τον κριτικό αναστοχασμό και την ανάπτυξη κοινωνικά υπεύθυνων στάσεων και συμπεριφορών για την επίτευξη ενός δίκαιου και αειφόρου πλανήτη. Η δράση της επικεντρώνεται στον εκπαιδευόμενο μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση, ώστε να αποκτήσει επίγνωση του ρόλου του ως φορέα αλλαγής και να προβληματιστεί κριτικά σχετικά με αυτό το ρόλο και τον αντίκτυπό του. Τέλος, η Παγκόσμια Εκπαίδευση δεν αποτελεί μια στατική διαδικασία· αντιθέτως, προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες πραγματικότητες και εξελίσσεται για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μαθητευομένων.

***Εικόνα 1**: Η Παγκόσμια Εκπαίδευση ως διαδικασία*

Παγκόσμιο πλαίσιο:
Οι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και η υπόσχεση για ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση για όλους

Το 2015, στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, οι ηγέτες του κόσμου, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για άμεση δράση και επιδιώκοντας να δώσουν τέλος στη φτώχεια και τις ανισότητες, να προστατεύσουν τον πλανήτη και να διασφαλίσουν την ευημερία για όλους τους ανθρώπους, υιοθέτησαν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.
Μέσα από τη συμφωνία αυτή, οι ηγέτες του κόσμου δεσμεύτηκαν να εργαστούν προς την υλοποίηση 17 Στόχων μέχρι το 2030, οι οποίοι είναι γνωστοί ως Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης ή Παγκόσμιοι Στόχοι (ΣΒΑ). Αυτό το διεθνές πλαίσιο αναφοράς εκφράζει τις σύγχρονες παγκόσμιες προκλήσεις και θέτει μετρήσιμους στόχους και επιδιώξεις, ώστε όλες οι χώρες να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα παγκόσμια προβλήματα. Κάτω από τους 17 στόχους υπάρχουν 169 υπο-στόχοι, οι οποίοι αποτελούν το αναλυτικό πλαίσιο μέσα από το οποίο οι χώρες λαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές.

***Εικόνα 2**: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, πηγή: https://unric.org/el/*

Οι Παγκόσμιοι Στόχοι διαδέχτηκαν τους Στόχους της Χιλιετίας, οι οποίοι είχαν θεσπιστεί το 2000 με στόχο να επιτευχθούν μέχρι το 2015. Το νεότερο πλαίσιο διασφαλίζει μια καθολική συνεργασία, ώστε να επιλυθούν οι παγκόσμιες περιβαλλοντικές, πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις. Οι Παγκόσμιοι Στόχοι, λοιπόν, προβλέπουν μετρήσιμους στόχους για όλες τις χώρες του κόσμου, ανεξαρτήτως σταδίου οικονομικής ανάπτυξης, ενώ κάθε κράτος έχει την ελευθερία να θεσπίσει ένα εθνικό πλαίσιο υλοποίησης.

Η Κύπρος έχει καταθέσει ήδη δύο εθελοντικές εκθέσεις προόδου για την εφαρμογή της Ατζέντας 2030, την πρώτη το 2017 και τη δεύτερη το 2021. Στις εκθέσεις παρουσιάζονται οι προτεραιότητες της Κύπρου βάσει της εθνικής πραγματικότητας, οι δράσεις που προγραμματίζονται για επίτευξη των ΣΒΑ, η μέχρι στιγμής πρόοδος, καθώς και οι προκλήσεις που η χώρα καλείται να αντιμετωπίσει.

Πρώτη Εθελοντική Έκθεση Προόδου της Κύπρου για την εφαρμογή της Ατζέντας 2030 (2017)

Δεύτερη Εθελοντική Έκθεση Προόδου της Κύπρου για την εφαρμογή της Ατζέντας 2030 (2021)

Είναι ήδη ευδιάκριτη η σύνδεση των Στόχων με την προσέγγιση της Π.Ε. Η σχέση αυτή υπογραμμίζεται και από το **Στόχο 4: Ποιοτική Εκπαίδευση**, ο οποίος αναφέρει ειδικότερα στον υπο-στόχο 4.7 το ρόλο της παγκόσμιας πολιτότητας και εκπαίδευσης στην ανάπτυξη ατομικών δεξιοτήτων για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων της Ατζέντας 2030.

Αυτούσιος ο υπο-στόχος 4.7 αναφέρει:
Έως το 2030 διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, της προαγωγής της κουλτούρας της ειρήνης και της μη βίας, της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και μέσω της αναγνώρισης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.[2]

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες αλλά και εκπαιδευτικό/ενημερωτικό υλικό για τους Παγκόσμιους Στόχους στην ελληνική γλώσσα μέσα από την ιστοσελίδα του Περιφερειακού Κέντρου Πληροφόρησης του ΟΗΕ, και στην αγγλική γλώσσα μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Το Βιωματικό Σχολείο του ΜΚΟ QualityNet Foundation διαθέτει, επίσης μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα, μέρος του εκπαιδευτικού υλικού The World's Largest Lesson.

Βιωματικό Σχολείο

Μπορείτε επίσης να βρείτε εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό σε άλλες γλώσσες:

WORLD'S LARGEST LESSON

THE GLOBAL GOALS

ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 οι χώρες υιοθέτησαν μία σειρά από στόχους, επιδιώκοντας να δώσουν τέλος στη φτώχεια, να προστατεύσουν τον πλανήτη, αλλά και να διασφαλίσουν την ευημερία για όλους μας ως μέρος της νέας ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο κάθε στόχος έχει συγκεκριμένες επιδιώξεις οι οποίες αναμένονται να υλοποιηθούν μέχρι το 2030.

Στόχος 1 Δίνουμε τέλος σε όλες τις μορφές φτώχειας, παντού.

Στόχος 2 Δίνουμε τέλος στην πείνα, επιτυγχάνουμε την επισιτιστική ασφάλεια, βελτιώνουμε τη διατροφή και προάγουμε τη βιώσιμη γεωργία.

Στόχος 3 Διασφαλίζουμε μια ζωή με υγεία και προάγουμε την ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες.

Στόχος 4 Διασφαλίζουμε την ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση, προάγοντας τις διά βίου μάθησης ευκαιρίες για όλους.

Στόχος 5 Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση όλων των γυναικών και των κοριτσιών.

Στόχος 6 Διασφαλίζουμε τη διαθεσιμότητα και τη βιώσιμη διαχείριση του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής για όλους.

Στόχος 7 Διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε οικονομική, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους.

Στόχος 8 Προάγουμε τη διαρκή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη καθώς και την πλήρη και παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους.

Στόχος 9 Δημιουργούμε ανθεκτικές υποδομές, προάγουμε την ανοιχτή και βιώσιμη βιομηχανοποίηση και ενθαρρύνουμε την καινοτομία.

Στόχος 10 Μειώνουμε την ανισότητα εντός και μεταξύ των χωρών.

Στόχος 11 Δημιουργούμε ασφαλείς, προσαρμοστικές, βιώσιμες πόλεις και ανθρώπινους οικισμούς, χωρίς αποκλεισμούς.

Στόχος 12 Διασφαλίζουμε τη βιώσιμη κατανάλωση και τις βιώσιμες μεθόδους παραγωγής.

Στόχος 13 Αναλαμβάνουμε άμεση δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των συνεπειών της.

Στόχος 14 Προστατεύουμε και χρησιμοποιούμε με βιώσιμο τρόπο τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τους θαλάσσιους πόρους για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Στόχος 15 Προστατεύουμε, αποκαθιστούμε και προωθούμε τη βιώσιμη χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων, διαχειριζόμαστε με βιώσιμο τρόπο τα δάση, καταπολεμούμε την ερημοποίηση, αναστρέφουμε την υποβάθμιση του εδάφους και σταματούμε την απώλεια της βιοποικιλότητας.

Στόχος 16 Προάγουμε ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη, παρέχουμε πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους και οικοδομούμε αποτελεσματικούς, υπεύθυνους και συμμετοχικούς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα.

Στόχος 17 Ενισχύουμε τα μέσα εφαρμογής και ανανεώνουμε την Παγκόσμια Συνεργασία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

***Εικόνα 3**: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, πηγή: https://unric.org/el/*

Ευρωπαϊκό πλαίσιο:
Μια νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη

Το 2017, κατόπιν συμφωνίας των κρατών-μελών της, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε τη **Νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Συμφωνία** για την Ανάπτυξη «Ο Κόσμος μας, η Αξιοπρέπειά μας, το Μέλλον μας». Η Συμφωνία αυτή αποτελεί μέρος της ανταπόκρισης της Ε.Ε. στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ και προωθεί ένα κοινό ευρωπαϊκό όραμα και ένα πλαίσιο δράσης για την αναπτυξιακή συνεργασία. Βασίζεται και ταυτόχρονα βελτιώνει την πρώτη Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την Ανάπτυξη που είχε υιοθετηθεί το 2005 και η οποία έθεσε για πρώτη φορά το πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας βάσει ενός κοινού ευρωπαϊκού οράματος.

Το πλαίσιο αυτό επιβεβαιώνει τη δέσμευση των κρατών-μελών της Ε.Ε. για εξάλειψη της φτώχειας ως πρωταρχικό αναπτυξιακό τους στόχο, ενώ ενσωματώνει την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση της ανάπτυξης.

Η Συμφωνία δομείται πάνω στις 5 διαστάσεις των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης:

Εικόνα 4: Οι 5 πυλώνες των ΣΒΑ

Παραδοσιακά, η αειφόρος ανάπτυξη εμπεριείχε τρία βασικά στοιχεία: την κοινωνική ένταξη (Άνθρωποι), την οικονομική ανάπτυξη (Ευημερία) και την προστασία του περιβάλλοντος (Πλανήτης). Μέσα από την Ατζέντα 2030, η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης εμπλουτίζεται με την προσθήκη δύο σημαντικών πυλώνων: της διεθνούς συνεργασίας για επίτευξη των στόχων και της συμμαχίας για επίτευξη της ειρήνης.

Στο πλαίσιο αυτής της ευρωπαϊκής συμφωνίας διαφαίνεται για μία ακόμα φορά η σημασία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης:

Η εκπαίδευση σε θέματα ανάπτυξης και η ευαισθητοποίηση μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση των επιπέδων συμμετοχής των πολιτών και στην υλοποίηση των ΣΒΑ σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, ως στοιχείο της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη.[3]

Η πρωτοβουλία SDG Watch Europe αποτελεί το Παρατηρητήριο για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μια πολυτομεακή συμμαχία μη κυβερνητικών τοπικών ή ευρωπαϊκών οργανισμών, μέσα από τη συνεργασία των οποίων επιτυγχάνεται η χαρτογράφηση και η παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των ΣΒΑ. Επιπλέον, η συμμαχία προσπαθεί να ενημερώσει τους πολίτες για τη σημασία των Στόχων και πώς οι ίδιοι μπορούν να αναλάβουν δράση σε τοπικό επίπεδο.

Μάθετε περισσότερα για τη Νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Συμφωνία για την Ανάπτυξη (European Consensus on Development) ή βρείτε αυτούσιο το κείμενο της Συμφωνίας στην ελληνική γλώσσα.

Ικανότητες του 21ου αιώνα

Όπως είδαμε νωρίτερα, η θέσπιση της Ατζέντας 2030 έχει ιδιαίτερη σημασία για την Παγκόσμια Εκπαίδευση, καθώς και για άλλες μορφές μετασχηματιστικής εκπαίδευσης. Μέσα από τον υπο-στόχο 4.7 υπογραμμίζεται η ανάγκη όλοι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τη γνώση και να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης[4]. Εντούτοις ο στόχος δεν προσδιορίζει ποιες γνώσεις και δεξιότητες χρειάζεται να αναπτυχθούν, γεγονός που δυσχεραίνει τις προσπάθειες υλοποίησής του.

Έχουν γίνει αρκετές αξιόλογες προσπάθειες για προσδιορισμό των ικανοτήτων αυτών από διεθνείς οργανισμούς, δίκτυα ΜΚΟ και ακαδημαϊκούς. Η έκδοση *Transformative Competencies: How to Define and Implement Competencies for SDG Target 4.7* του δικτύου Bridge 47 έχει συγκεντρώσει τα σημαντικότερα διεθνή και περιφερειακά πλαίσια αναφοράς ικανοτήτων, προτού προτείνει την ανάπτυξη ενός νέου πλαισίου ικανοτήτων το οποίο στηρίζεται στη μετασχηματιστική και αναστοχαστική εκπαιδευτική διαδικασία.

Για τους σκοπούς του εγχειριδίου αυτού, παραθέτουμε κάποια από τα βασικά μοντέλα, αλλά και παραπομπές όπου μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το καθένα από αυτά.

Δεξιότητες είναι η δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών και επίλυσης προβλημάτων και περιλαμβάνουν:

- Γνωστικές δεξιότητες, π.χ. αλφαβητισμός και οικονομικός γραμματισμός.
- Τεχνικές δεξιότητες, π.χ. ΤΠΕ και επαγγελματικές δεξιότητες.
- Εγκάρσιες ή προσωπικές δεξιότητες, π.χ. ομαδική εργασία, πρωτοβουλία, προγραμματισμός και οργάνωση, επιχειρηματική σκέψη, αυτοδιαχείριση και μάθηση.

Ικανότητες είναι μια ευρύτερη έννοια, καθώς αποτελούν συνδυασμούς γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων που χρειάζονται οι άνθρωποι για επιτυχή μάθηση, ζωή και εργασία. Αναφέρονται, επίσης, στις αξίες ή στα προσωπικά γνωρίσματα που κατέχουμε.
Για παράδειγμα, η επίλυση προβλημάτων είναι μια ικανότητα που προϋποθέτει ότι κάποιος έχει κατακτήσει πολλές δεξιότητες σχετικά με την εργασία. Η αποτελεσματική επικοινωνία αφορά τις δεξιότητες που διαθέτει ένα άτομο ώστε να ακούει τους άλλους, να διατυπώνει τις σκέψεις τους με τρόπο κατανοητό και το θάρρος να μοιραστεί αυτές τις σκέψεις με άλλους.[5]

Το Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης δομείται γύρω από ένα μοντέλο ικανοτήτων τις οποίες πρέπει να αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι, ώστε να συμμετέχουν αποτελεσματικά στον δημοκρατικό πολιτισμό και να συμβιώνουν ειρηνικά με άλλους ανθρώπους σε πολιτισμικά πολύμορφες δημοκρατικές κοινωνίες. Οι 20 ικανότητες που προτείνει το συγκεκριμένο μοντέλο οργανώνονται με βάση αξίες, στάσεις, δεξιότητες και γνώση και κριτική κατανόηση.[6]

***Εικόνα 5**: Οι ικανότητες για δημοκρατικό πολιτισμό,*
πηγή: https://rm.coe.int/rfcdc-greek-volume-1/1680a3bf15

Σύμφωνα με τον Ο.Ο.Σ.Α., η παγκόσμια ικανότητα είναι μια πολυδιάστατη ικανότητα. Ένα άτομο που κατέχει παγκόσμια ικανότητα μπορεί να εξετάσει τοπικά, παγκόσμια και διαπολιτισμικά ζητήματα, να κατανοήσει και να εκτιμήσει διαφορετικές προοπτικές και κοσμοθεωρίες, να αλληλεπιδράσει με επιτυχία και με σεβασμό με άλλους ανθρώπους και να αναλάβει υπεύθυνη δράση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συλλογική ευημερία.[7]

Το Πλαίσιο Αναφοράς Παγκόσμιων Ικανοτήτων του Ο.Ο.Σ.Α. αναπτύχθηκε με στόχο να στηρίξει την προσπάθεια ένταξης παγκόσμιων και διαπολιτισμικών θεμάτων στο αναλυτικό πρόγραμμα, ώστε να μπορεί να καταρτίσει τους νέους ανθρώπους και να τους καταστήσει παγκόσμιους πολίτες. Επιπλέον, στόχος του πλαισίου αυτού είναι η κατάρτιση νέων μαθησιακών στόχων στα εκπαιδευτικά συστήματα με βάση ένα σταθερό πλαίσιο και η υποστήριξή τους με διαφορετικούς τύπους αξιολόγησης των διδακτικών πρακτικών τους.

Το εν λόγω πλαίσιο αναφοράς διαχωρίζει αυτό το συνδυασμό ικανοτήτων σε γνώση, δεξιότητες, στάσεις και αξίες, οι οποίες συναποτελούν την παγκόσμια ικανότητα.

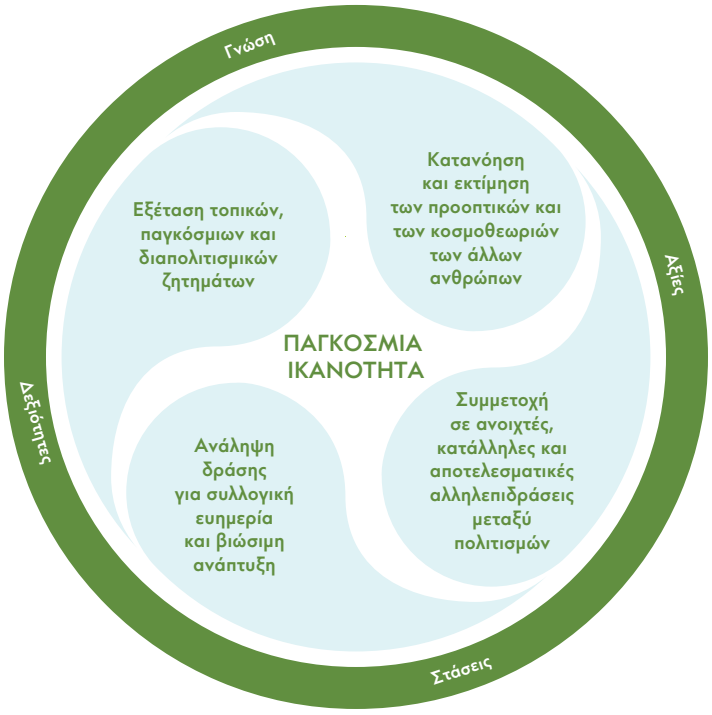

***Εικόνα 6**: Οι διαστάσεις της παγκόσμιας ικανότητας,*
πηγή: https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world.pdf

Κεφάλαιο ΙΙ:
Μεθοδολογία και προσεγγίσεις

Μεθοδολογικές αρχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης

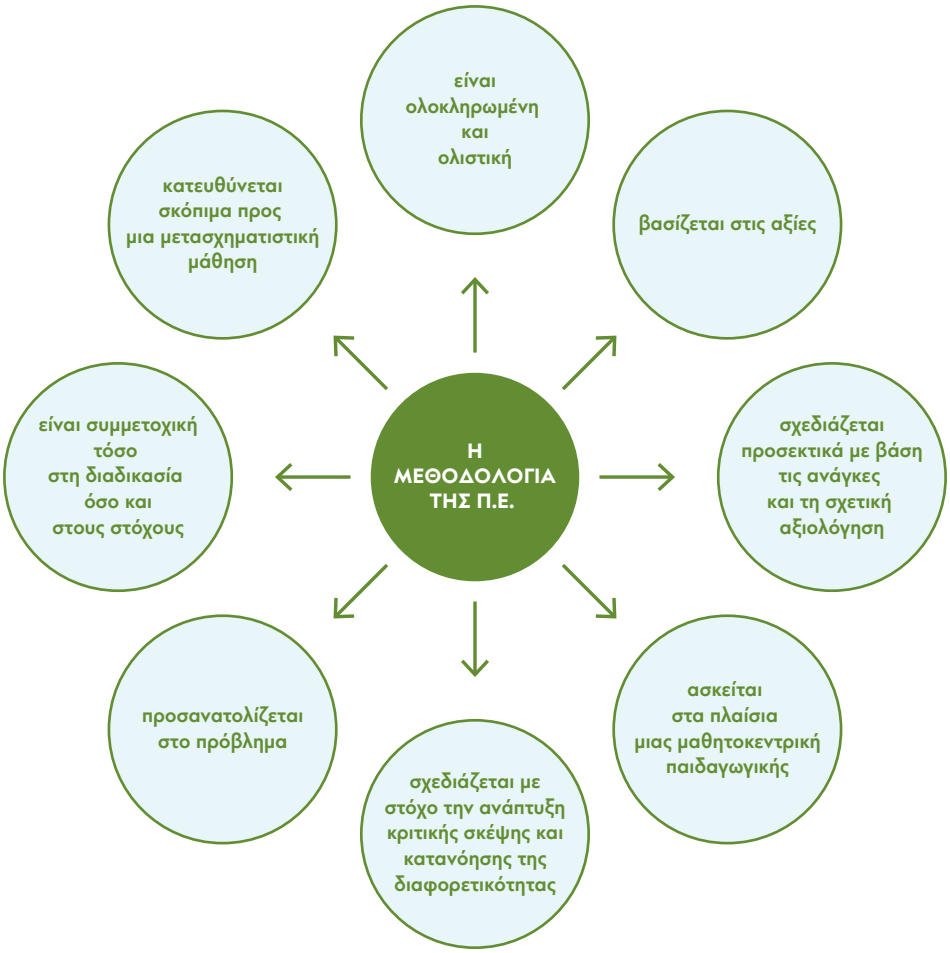

Εικόνα 7: *Η μεθοδολογία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101*

Μεθοδολογία και μέθοδοι

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Η μεθοδολογία αναφέρεται στη σχέση μεταξύ θεωρίας και μεθόδων.

Μέθοδος είναι μια προγραμματισμένη διαδικασία που ρυθμίζει μια πορεία δράσης η οποία αναλαμβάνεται για την επίτευξη καθορισμένων στόχων σε μια συγκεκριμένη επιστήμη.
Μεθοδολογία, από την άλλη, είναι η επιστημονική θεμελίωση για την ανάπτυξη μεθόδων η οποία επιτρέπει την ανάλυση των υφιστάμενων μεθόδων και τη διαμόρφωση νέων συγκεκριμένων μεθόδων.

Η μεθοδολογία μπορεί να εκληφθεί ως το παιδαγωγικό πλαίσιο για τη διαδικασία διδασκαλίας/κατάρτισης/μάθησης, προκειμένου να επιτευχθούν οι μαθησιακοί στόχοι σε μια δυναμική αλληλεπίδραση με τη διαδικασία αξιολόγησης.[8]

Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η Παγκόσμια Εκπαίδευση αποτελεί τόσο θεματική όσο και παιδαγωγική προσέγγιση και μπορεί να εφαρμοστεί διαθεματικά, ώστε να εμπλουτίσει το αναλυτικό πρόγραμμα της τυπικής εκπαίδευσης ή ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα μη τυπικής εκπαίδευσης. Πολλές από τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις, τις μεθοδολογίες, τις μεθόδους και τα εργαλεία που ήδη γνωρίζουν και αξιοποιούν οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές συνάδουν με την προσέγγιση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η μάθηση που είναι βασισμένη στη συνεργασία, η μάθηση που είναι βασισμένη στην επίλυση προβλημάτων και η μάθηση που είναι βασισμένη στο διάλογο αποτελούν προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Στο Μέρος Β του εγχειριδίου θα βρείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να εντάξετε τις προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στις δραστηριότητές σας, είτε αυτές είναι σε τυπικά είτε σε μη τυπικά περιβάλλοντα εκπαίδευσης.

1. Η μικρο/μακροσκοπική προσέγγιση

Η προσέγγιση ενός παγκόσμιου ζητήματος προϋποθέτει τη σύνδεση της ειδικής με τη γενική γνώση και τη μετάβαση από τις ατομικές αξίες στις συλλογικές. Εμπλουτίζεται με τις πολλαπλές προοπτικές που προσδίδουν τα δεδομένα διαφόρων επιστημών και μας επιτρέπει να αντιληφθούμε τη γνώση ως ένα ενιαίο σύστημα στο οποίο δεν υπάρχει απαραίτητα μία μοναδική αλήθεια, αλλά μπορούν να συνυπάρχουν πολλαπλές πραγματικότητες. Επομένως, μπορούμε να κατανοήσουμε την αλληλοσύνδεση μεταξύ των ανθρώπων σε έναν πολύπλοκο και αλληλοεξαρτώμενο κόσμο.

- **Από το τοπικό στο παγκόσμιο**

Η αλληλοσύνδεση μεταξύ της παγκόσμιας διάστασης ενός φαινομένου ή προβλήματος και των συνεπειών ή των επιδράσεων του φαινομένου στο τοπικό επίπεδο.

- **Από το προσωπικό στο συλλογικό**

Η αξιοποίηση προσωπικών εμπειριών και γνώσεων είναι χρήσιμη για την ανάλυση μεγαλύτερων ζητημάτων τα οποία επηρεάζουν ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

- **Από το συναισθηματικό στο λογικό**

Η διαδικασία κατά την οποία η συναισθηματική αντίδραση απέναντι σε μια κατάσταση μετατρέπεται σε προβληματισμό για το γενικότερο φαινόμενο.[9]

Παράδειγμα εφαρμογής της μικρο/μακροσκοπικής προσέγγισης

Η παγκοσμιοποίηση έχει αποφέρει πολλά θετικά αλλά και αρνητικά αποτελέσματα. Χάρη σε αυτήν έχουμε την αύξηση στη μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας, ιδεών, ανθρώπων και προϊόντων, η οποία έχει βοηθήσει στη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων, ιδιαίτερα κατά τον τελευταίο αιώνα. Η παγκοσμιοποίηση όμως επηρεάζει κυρίως αρνητικά το περιβάλλον. Για παράδειγμα, η ραγδαία αύξηση στις μεταφορές αποτελεί βασική αιτία για την αυξανόμενη ατμοσφαιρική ρύπανση, η οποία με τη σειρά της συμβάλλει στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και την επακόλουθη κλιματική αλλαγή.
Με βάση το παράδειγμα αυτό, μια δειγματική εφαρμογή της μικρο/μακροσκοπικής προσέγγισης θα μπορούσε να είναι η πιο κάτω:

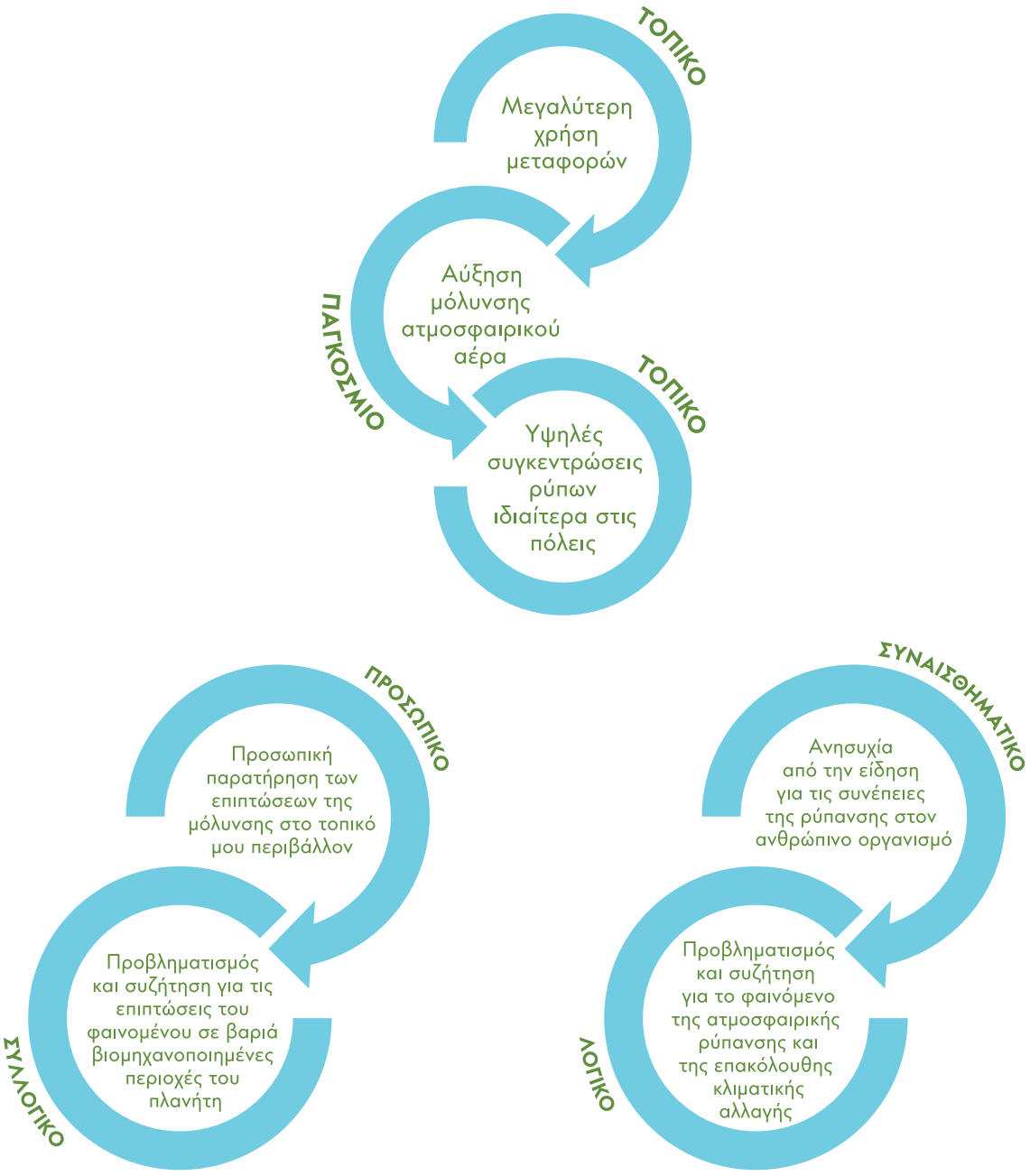

Εικόνα 8: *Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Η μικρο/μακροσκοπική προσέγγιση*

Η εφαρμογή Air Quality Cyprus δίνει δεδομένα σε πραγματικό χρόνο για την ποιότητα του αέρα από διάφορες περιοχές στην Κύπρο, καθώς λαμβάνει στοιχεία από τους σταθμούς παρακολούθησης ατμοσφαιρικού αέρα. Αξιοποιήστε τη μαζί με τους εκπαιδευόμενούς σας για να παρατηρήσετε και να συγκρίνετε την ποιότητα του αέρα σε αστικές, βιομηχανικές και δασικές περιοχές και να συζητήσετε τις πολλαπλές επιπτώσεις του φαινομένου αυτού σε διάφορα επίπεδα. Αναζητήστε μέσα από το διαδίκτυο τα ποσοστά διαφόρων επιβλαβών ρύπων σε άλλες χώρες και προσπαθήστε να εξαγάγετε συμπεράσματα σχετικά με τη σχέση της εντατικής βιομηχανικής δραστηριότητας και της ποιότητας του αέρα.

Κάνοντας στροφή προς το τοπικό: μια λύση με πολλαπλά οφέλη
Αυτό το σύντομο βίντεο εξηγεί τι είναι το παγκόσμιο κίνημα για παγκοσμιοτοπικοποίηση (glocalisation) και πώς μπορεί να βελτιώσει κάποιες από τις αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Χρησιμοποιήστε το ως έναυσμα για συζήτηση με τους εκπαιδευόμενούς σας.

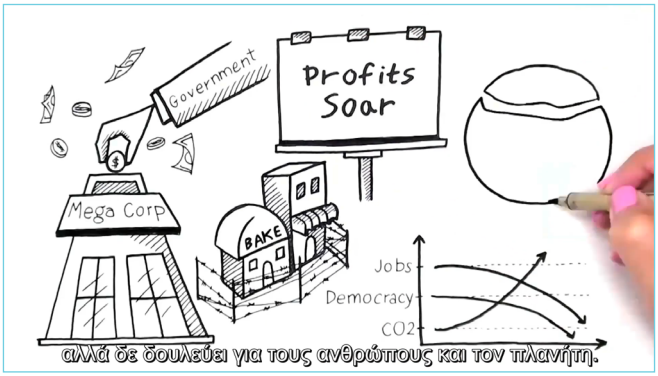

2. Τα τρία επίπεδα του χρόνου

Η προσέγγιση ενός παγκόσμιου ζητήματος προϋποθέτει την αξιοποίηση και των τριών επιπέδων του χρόνου. Αν και αρχικά εστιάζουμε στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται το πρόβλημα στο παρόν, είναι σημαντικό να μελετήσουμε τις ρίζες του προβλήματος στο παρελθόν και να διερευνήσουμε εναλλακτικές λύσεις για το μέλλον προς τις οποίες θέλουμε να δράσουμε.[10]

Εικόνα 9: *Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Τα τρία επίπεδα του χρόνου, πηγή: https://rm.coe.int/168070eb88*

3. Η ιστορικότητα της γνώσης

Επιπλέον, είναι σπουδαίο να αναγνωρίζουμε την ιστορικότητα και τα όρια των ατομικών και των κοινωνικών διαδικασιών, τα διαφορετικά στάδια εξέλιξης των φαινομένων, τη γένεση και τη φθορά, τα όρια και την πιθανή εξάντληση και καταστροφή κάθε συστήματος (οικολογικού, κοινωνικού, οικονομικού, πολιτικού), για να φτάσουμε σε μια λογική αντίληψη των καταστάσεων.
Η ιστορία βασίζεται επίσης σε πολιτιστικές προοπτικές. Για παράδειγμα, όταν εξετάζουμε τις διαδικασίες αποικισμού και αποαποικιοποίησης, η ευρωκεντρική άποψη τονίζει την πολιτισμική προσέγγιση του φαινομένου, ενώ όλο και περισσότεροι διανοούμενοι από το Νότο ξαναγράφουν αυτή την περίοδο της ιστορίας, τονίζοντας την ανθρώπινη και περιβαλλοντική εκμετάλλευση των κατακτητών.[11]
Η ανθρωπότητα έχει καταφέρει να αναπτυχθεί χάρη στη μεταφορά της γνώσης, γι' αυτό και η ανάπτυξη είναι πλέον ραγδαία, αφού η μεταφορά της γνώσης διευκολύνεται από την τεχνολογία και τη συνεργασία μεταξύ των ειδικών σε κάθε τομέα: επιστήμες, τεχνολογία, τέχνες και βιομηχανία.

4. Η ανάλυση της εξουσίας

Η Π.Ε. στοχεύει, μεταξύ άλλων, να στηρίξει τους πολίτες στην κατανόηση των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών δομών και συστημάτων τα οποία τους επηρεάζουν σε διάφορα επίπεδα, αλλά και στην ανάληψη δράσης για αναδιαμόρφωση αυτών των δομών και συστημάτων στη βάση της κοινωνικής δικαιοσύνης (Reynolds et al., 2015). Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τις δομές αυτές, είναι απαραίτητο να εξετάσουμε κριτικά τη σύνδεση μεταξύ διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων, αναλύοντας την εξουσία και το κέρδος, την ανθρώπινη και περιβαλλοντική ευημερία. Η πρόσβαση του καθενός από εμάς σε πόρους και ευκαιρίες και η ικανότητά μας να επιδρούμε στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με την κατανομή των πόρων και του πλούτου διαφέρει άρδην, αφού επηρεάζεται από τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά ή άλλα χαρακτηριστικά μας.[12]

Παράδειγμα εφαρμογής της ανάλυσης της εξουσίας

Ας δοκιμάσουμε να αναλύσουμε τα ζητήματα μετανάστευσης αξιοποιώντας την προσέγγιση της ανάλυσης της εξουσίας:
- Εντοπίζουμε τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Θέτουμε κριτικά ερωτήματα ώστε να κατανοήσουμε την κατανομή της εξουσίας.
- Χαρτογραφούμε και ιεραρχούμε την εξουσία.

Ένα φαινόμενο που οδηγεί στη μετανάστευση είναι η ιδιωτικοποίηση εδαφών από πολυεθνικές εταιρείες οι οποίες, μέσα από αμφιλεγόμενες συμφωνίες με μη δημοκρατικές κυβερνήσεις, καταφέρνουν να αρπάξουν μεγάλες εκτάσεις γης με σκοπό την εκμετάλλευση των πόρων τους. Το πρόβλημα αυτό αποτελεί έναν από τους λόγους για τους οποίους ολόκληρες κοινότητες ωθούνται να εγκαταλείψουν την περιοχή τους, ώστε να αναζητήσουν εργασία και πόρους για την επιβίωσή τους. Το επικίνδυνο ταξίδι που επιλέγουν να κάνουν έχει υψηλό χρηματικό κόστος και ακόμα υψηλότερο ανθρώπινο κόστος, καθώς οι παράνομοι διακινητές και έμποροι ανθρώπων δεν διστάζουν να κρατήσουν ανθρώπους αιχμάλωτους ή και να βυθίσουν τις βάρκες προτού φτάσουν στο λιμάνι του προορισμού τους.

Ενδιαφερόμενα μέρη
- κοινότητες ανθρώπων που επηρεάζονται από την αρπαγή γης
- πολυεθνικές εταιρείες
- κυβερνήσεις που εμπλέκονται στις συμφωνίες ιδιωτικοποίησης γης
- κυβερνήσεις που επηρεάζονται από τη μετανάστευση
- μη κυβερνητικές τοπικές οργανώσεις και διεθνείς οργανισμοί (π.χ. η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες)
- μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης

Κριτικά ερωτήματα

Ποιος ενδιαφέρεται για το θέμα αυτό;
Ποιος έχει την εξουσία;
Ποιος κατέχει τους πόρους και πώς αυτοί διαμοιράζονται;
Ποιοι είναι οι σύμμαχοι και ποιοι οι αντίπαλοι;
Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος μου/μας στην αλλαγή της κατάστασης;

Χαρτογράφηση και ιεράρχηση της εξουσίας

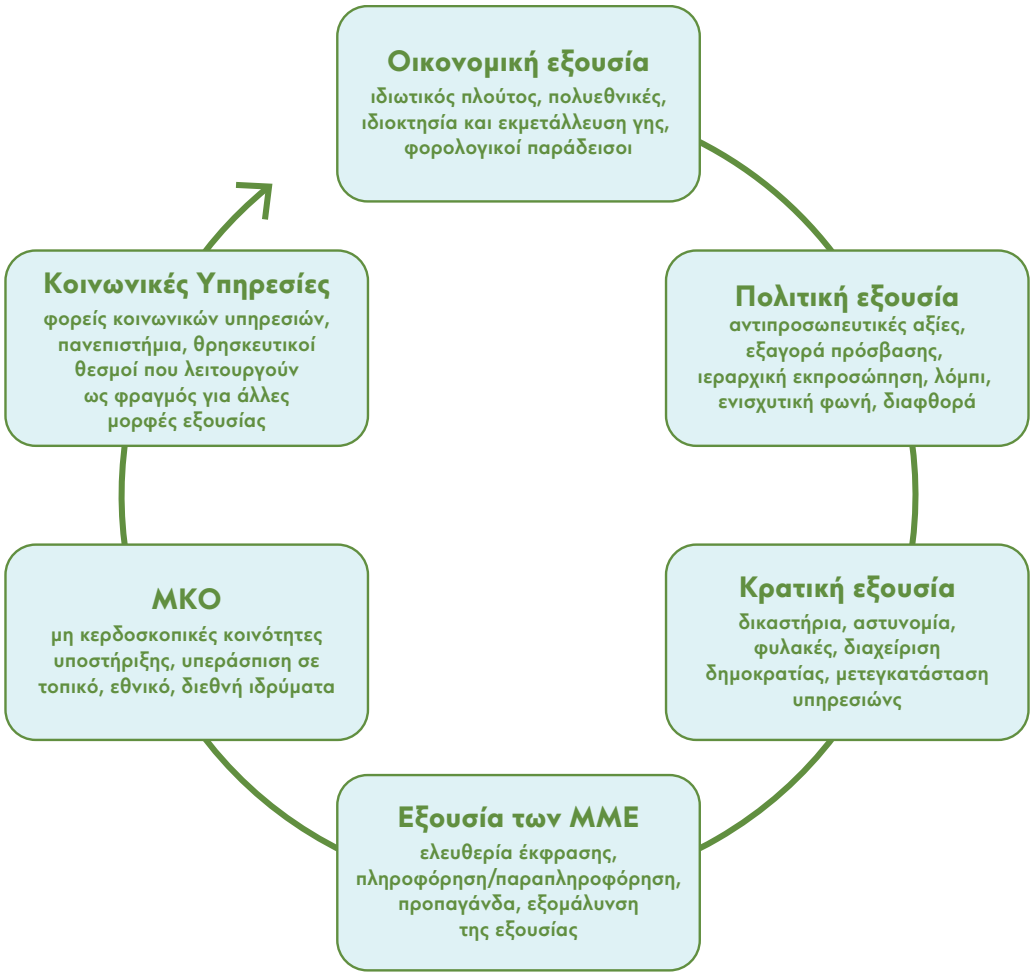

Εικόνα 10: *Προσεγγίσεις της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Ιεράρχηση της εξουσίας, πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101*

Μεθοδολογικές πτυχές

Σε κάθε μορφή εκπαίδευσης είναι απαραίτητο να λάβουμε υπόψη το γενικό πλαίσιο και το υπόβαθρο της ομάδας συμμετεχόντων. Στην Π.Ε. το θέμα αυτό είναι κρίσιμης σημασίας.
Για το σχεδιασμό ενός προγράμματος Παγκόσμιας Εκπαίδευσης και την επιλογή των κατάλληλων μεθόδων, θα πρέπει να συνυπολογίσουμε την ηλικία, τον αριθμό των συμμετεχόντων, τις κοινωνικές και πολιτισμικές ποικιλομορφίες, σε συνδυασμό με τις θεματικές που έχουν επιλεγεί, τον διαθέσιμο χώρο και χρόνο και τα υλικά. Είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας να ξεκινήσουμε από το πλαίσιο των συμμετεχόντων και να διερευνήσουμε τις ανάγκες τους συνεργατικά.

Λαμβάνουμε υπόψη:

- Την αντιμετώπιση της διαφωνίας
- Την αντιμετώπιση των θεμάτων εθνικής ή πολιτιστικής ταυτότητας
- Τη συμπερίληψη όλων των συμμετεχόντων
- Τη μαθησιακή διαδικασία

Αναπτύσσουμε:

- Πολιτισμικά ποικιλόμορφες κοινωνίες και αλληλεγγύη
- Εισάγοντας το στοιχείο της αλλαγής
- Οικοδομώντας με βάση προσωπικές εμπειρίες και προσομοιώσεις
- Καλλιεργώντας ηγετικές δεξιότητες και υπεράσπιση[13]

ΜΕΡΟΣ Β
Πρακτική εφαρμογή

Εισαγωγή

Το Μέρος Β του εγχειριδίου καταπιάνεται με την εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, προτείνοντας πρακτικές εφαρμογές που στηρίζονται στο θεωρητικό πλαίσιο που τέθηκε στο Μέρος Α. Επιπλέον, παρέχει συμβουλές, επισημαίνει πρακτικούς παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και καταγράφει βήμα προς βήμα τα προτεινόμενα στάδια προγραμματισμού και τις βασικές μεθόδους που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων που προωθούν τις ιδέες και τις αρχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, εδώ θα βρείτε πρακτικές ιδέες για δραστηριότητες που μπορείτε να διοργανώσετε με τις ομάδες στόχου σας, καθώς και πληθώρα από υφιστάμενες πρωτοβουλίες τις οποίες μπορείτε να στηρίξετε ή να αξιοποιήσετε ανάλογα με τις ανάγκες σας. Εξερευνήστε, επίσης, το επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό μέσα από τους συνδέσμους που θα βρείτε πιο κάτω. Τέλος, χρησιμοποιήστε τη λίστα με τα υλικά για να φτιάξετε το δικό σας Κουτί του Εκπαιδευτή και να προετοιμαστείτε για μια δραστηριότητα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Όπως έχει αναφερθεί και στο πρώτο μέρος του εγχειριδίου, η παιδαγωγική προσέγγιση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης δεν είναι απόλυτη. Τουναντίον, προσδιορίζεται ως μια εξελικτική διαδικασία, εμπλουτίζεται και εξελίσσεται για να ικανοποιήσει τις εναλλασσόμενες ανάγκες της εκπαίδευσης και γενικότερα της κοινωνίας μας. Ως εκ τούτου, το παρόν εγχειρίδιο δεν αποτελεί εξαντλητική πηγή διδακτικού ή μεθοδολογικού υλικού, αλλά έναυσμα για περαιτέρω ανακάλυψη νέων προοπτικών της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Ορισμοί τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης

Προτού δούμε πώς μπορούμε να εφαρμόσουμε την Παγκόσμια Εκπαίδευση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, ας δούμε ποια είναι αυτά. Συχνά αναφερόμαστε στην τυπική, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση. Ας δούμε, λοιπόν, πώς ορίζεται καθεμιά από αυτές μέσα από το εγχειρίδιο *Compass*:

Τυπική εκπαίδευση

Ως τυπική εκπαίδευση νοείται το δομημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (σε κάποιες χώρες από το νηπιαγωγείο) ως το πανεπιστήμιο και περιλαμβάνει τυπικό αναλυτικό πρόγραμμα τεχνικής κατάρτισης, τεχνικές γνώσεις και επαγγελματική εκπαίδευση. Η τυπική εκπαίδευση περιλαμβάνει αξιολόγηση της κατακτηθείσας γνώσης και των ικανοτήτων των εκπαιδευομένων και στηρίζεται σε ένα αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών το οποίο είναι λιγότερο ή περισσότερο προσαρμόσιμο στις προσωπικές τους ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους. Η τυπική εκπαίδευση συνήθως οδηγεί σε αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών ή πιστοποίηση.[14]

Μη τυπική εκπαίδευση

Ως μη τυπική εκπαίδευση νοούνται τα προγραμματισμένα, δομημένα προγράμματα και οι διαδικασίες προσωπικής και κοινωνικής εκπαίδευσης για νέους τα οποία είναι σχεδιασμένα για να βελτιώνουν ένα εύρος δεξιοτήτων και ικανοτήτων πέρα από το τυπικό εκπαιδευτικό αναλυτικό σχολικό πρόγραμμα. Μη τυπική εκπαίδευση είναι αυτό που συμβαίνει κατά τόπους, όπως σε οργανώσεις νέων, αθλητικές λέσχες, θεατρικές ομάδες και μικρές κοινότητες, όπου οι άνθρωποι συναντιούνται, για παράδειγμα, για να αναλάβουν προγράμματα από κοινού, να παίξουν παιχνίδια, να συζητήσουν, να κάνουν κάμπινγκ ή να παίξουν μουσική, θέατρο ή κάποια άλλη δραστηριότητα. Είναι δύσκολο πολλές φορές να καταγραφούν τα επιτεύγματα της μη τυπικής εκπαίδευσης, ακόμα κι αν η κοινωνική αναγνώρισή της αυξάνεται συνεχώς.

Η μη τυπική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι:

- εθελοντική
- προσβάσιμη σε όλους (ιδανικά)
- μια οργανωμένη διαδικασία με εκπαιδευτικούς στόχους
- συμμετοχική
- μαθητοκεντρική
- σχετική με τη μάθηση των δεξιοτήτων ζωής και την προετοιμασία για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά
- βασισμένη τόσο στην ατομική όσο και στην ομαδική μάθηση, με μια συλλογική προσέγγιση
- ολιστική και προσανατολισμένη στη διαδικασία
- βασισμένη στην εμπειρία και τη δράση
- οργανωμένη με βάση τις ανάγκες των συμμετεχόντων[15]

Άτυπη εκπαίδευση

Ως άτυπη εκπαίδευση νοείται η διά βίου διαδικασία μάθησης σύμφωνα με την οποία το κάθε άτομο αποκτά στάσεις, αξίες, δεξιότητες και γνώσεις από τις εκπαιδευτικές επιρροές και πηγές στο περιβάλλον του και από την καθημερινή εμπειρία. Οι άνθρωποι μαθαίνουν, για παράδειγμα, από την οικογένειά τους και από τους γείτονες, στην αγορά, στη βιβλιοθήκη, σε εκθέσεις τέχνης, στην εργασία και μέσω του παιχνιδιού, του διαβάσματος και των αθλημάτων. Τα μέσα ενημέρωσης είναι ένα πολύ σημαντικό μέσο άτυπης εκπαίδευσης που πραγματοποιείται, για παράδειγμα, μέσω των τηλεοπτικών σειρών, των ταινιών, της μουσικής και των τραγουδιών, των τηλεοπτικών συζητήσεων και των ντοκιμαντέρ. Η μάθηση με αυτό τον τρόπο είναι συχνά απρογραμμάτιστη και αδόμητη.[16]

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Η Παγκόσμια εκπαίδευση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα. Μπορεί να λάβει χώρα σε μια τάξη ή σε ένα κέντρο νεότητας, σε ένα εκπαιδευτικό κέντρο ή στο δάσος. Μπορεί επίσης να υλοποιηθεί σε τοπικό, περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο. Ας δούμε, λοιπόν, πώς εφαρμόζεται στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, τις προσεγγίσεις που τη διέπουν, καθώς και προτεινόμενες μεθόδους εφαρμογής.

Τυπική εκπαίδευση

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση μπορεί να αξιοποιηθεί σε ένα πλαίσιο τυπικής μάθησης χωρίς να απαιτείται δημιουργία συγκεκριμένου μαθήματος ή ανάπτυξη εξειδικευμένου αναλυτικού προγράμματος. Ειδικότερα, η διαθεματική της προσέγγιση προσδίδει επιπρόσθετη αξία σε οποιοδήποτε μάθημα κι αν εφαρμόζεται, καθώς εισάγει έναν νέο, πιο ολιστικό τρόπο σκέψης στη μαθησιακή διαδικασία και βοηθά τους μαθητευόμενους και τους εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές να προσεγγίσουν τα παγκόσμια θέματα μέσα από καινοτόμο διδασκαλία και παιδαγωγική.

Αναγνωρίζοντας την αξία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στην ολιστική ανάπτυξη του μαθητή, πολλές ευρωπαϊκές χώρες σχεδιάζουν εθνικές στρατηγικές με στόχο τον εμπλουτισμό του αναλυτικού προγράμματος, αξιοποιώντας τις προσεγγίσεις και τις έννοιες της Π.Ε.

Το **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παγκόσμιας Εκπαίδευσης – GENE** αποτελεί το δίκτυο υπουργείων, υπηρεσιών και άλλων εθνικών φορέων των χωρών της Ευρώπης οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής αναφορικά με την Παγκόσμια Εκπαίδευση στη χώρα τους.

Μέσα από τις δραστηριότητες του Δικτύου, δίνεται η ευκαιρία για ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειρογνωμοσύνης μεταξύ των εθνικών φορέων, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της παροχής της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Μία από τις δραστηριότητες αυτές είναι η Ευρωπαϊκή Διαδικασία Αξιολόγησης μεταξύ Ομοτίμων, η οποία επιδιώκει να ενισχύσει τα υφιστάμενα πλαίσια πολιτικής, να μοιραστεί την πολιτική μάθησης, να επισημάνει καλές πρακτικές και να κάνει παρατηρήσεις και συστάσεις που να είναι χρήσιμες στην προσπάθεια βελτίωσης της διδασκαλίας για την Παγκόσμια Εκπαίδευση σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο της όλης διαδικασίας, τα παραδείγματα καλών πολιτικών και πρακτικών σε εθνικό επίπεδο διαχέονται μεταξύ των ομολόγων σε όλη την Ευρώπη.

Εδώ μπορείτε να βρείτε την πιο πρόσφατη Εθνική Έκθεση για την Παγκόσμια Εκπαίδευση στην Κύπρο (2017), η οποία αποτελεί μια λεπτομερή επισκόπηση της κατάστασης στη χώρα, ενώ εντοπίζει καλές πρακτικές και διατυπώνει συστάσεις για βελτίωση της παροχής και ποιότητας της Π.Ε. στην Κύπρο.
Μπορείτε, επίσης, να βρείτε τα κυριότερα σημεία της Ανασκόπησης Μεταξύ Ομοτίμων της Κύπρου στην ελληνική και τουρκική γλώσσα.

Διατμηματική Επιτροπή για την Παγκόσμια Εκπαίδευση του ΥΠΠΑΝ

Το ΥΠΠΑΝ συντονίζει τη Διατμηματική Επιτροπή για την Π.Ε., η οποία απαρτίζεται από το ΥΠΠΑΝ, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, τις Διευθύνσεις Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, το Υπουργείο Εξωτερικών, καθώς και αντιπροσώπους των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με θέματα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

Προσεγγίσεις

- Μάθηση βασισμένη σε μελέτη περιπτώσεων και επίλυση προβλημάτων

Οι μεθοδολογίες που βασίζονται σε μελέτη περιπτώσεων και επίλυση προβλημάτων ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να κάνουν ερωτήσεις και να απαντούν σε αυτές χρησιμοποιώντας τη φυσική περιέργεια για συγκεκριμένα συμβάντα ή θέματα. Οι συμμετέχοντες καλούνται να στοχαστούν επί θεμάτων στα οποία δεν υπάρχουν απόλυτες απαντήσεις ή εύκολη εξέλιξη και τα οποία αντανακλούν την πολυπλοκότητα των καταστάσεων του πραγματικού κόσμου. Η μάθηση που βασίζεται στην ανάλυση προβλημάτων ανοίγει το δρόμο για μια ενεργή, προσανατολισμένη σε καθήκοντα και αυτοελεγχόμενη προσέγγιση στη μαθησιακή διαδικασία.[17]

- Μάθηση βασισμένη στο διάλογο

Ο διάλογος δημιουργεί προφορικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτών που συμμετέχουν και επιδιώκει να ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών. Λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των ανθρώπων και δημιουργεί φιλικό περιβάλλον για την ανάπτυξη απόψεων, στοχασμών και προτάσεων, έστω κι αν είναι αντίθετες ή διαφορετικές. Ο διάλογος συντελεί στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων ακρόασης και επικοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό προάγει την κατανόηση διαφορετικών θεμάτων και απόψεων. Είναι μία από τις πιο σημαντικές μεθόδους που χρησιμοποιεί η μεθοδολογία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.[18]

Συνιστώμενες πρακτικές εφαρμογές[19]

- **Η μέθοδος ενός σχεδίου εργασίας (πρότζεκτ)**
- **Η μέθοδος της παγκόσμιας διασύνδεσης**
- **Οι διεθνείς σχολικές συνεργασίες**

Αξιοποίηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε περιβάλλοντα τυπικής εκπαίδευσης

Ανάμεσα από ένα πλήθος εκπαιδευτικών πηγών και παιδαγωγικών εργαλείων, και υπό την πίεση ενός δομημένου αναλυτικού προγράμματος, οι εκπαιδευτικοί συχνά αναρωτιούνται πώς μπορούν να αξιοποιήσουν την Παγκόσμια Εκπαίδευση.

Μερικοί τρόποι είναι οι εξής:

- Αξιοποιούμε τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις και τις πτυχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε συνδυασμό με το αντικείμενο της διδασκαλίας.
- Εφαρμόζουμε τις καινοτόμες μεθόδους της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για να εμπλουτίσουμε τη μαθησιακή διαδικασία και το εκπαιδευτικό αντικείμενο.
- Χρησιμοποιούμε διάφορους φακούς, μέσα από τους οποίους παρατηρούμε συγκεκριμένα ζητήματα, ώστε να καλλιεργήσουμε την πολυπρισματική θεώρηση.

- Αξιοποιούμε τις εμπειρίες των εκπαιδευομένων και ενθαρρύνουμε το διάλογο και τον κριτικό αναστοχασμό. Προάγουμε τη συμμετοχή όλων και τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευομένων και των μελών της ευρύτερης σχολικής και τοπικής κοινότητας.
- Αξιοποιούμε τις ευκαιρίες που μας παρουσιάζονται μέσα από καθημερινά γεγονότα, επετείους κ.ά., και μέσα από το ίδιο το αναλυτικό πρόγραμμα και τις αξιοποιούμε για αναζήτηση της γνώσης μέσα από έρευνα, ανάλυση και διάλογο μεταξύ των εκπαιδευομένων.
- Ενθαρρύνουμε τους εκπαιδευόμενους στην αναζήτηση λύσεων σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες μπορούν να έχουν αθροιστικό αντίκτυπο σε παγκόσμιο επίπεδο (local action with global impact => Glocal approach).
- Μαθαίνουμε μέσα από συνέργειες με άλλα σχολεία και φορείς από άλλες χώρες και αναζητούμε ευκαιρίες συνεργασίας και ανταλλαγής μεταξύ σχολείων Βορρά-Νότου.

Στο Μέρος Γ θα βρείτε ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικού υλικού και εργαλείων που θα σας βοηθήσουν να εντάξετε την Παγκόσμια Εκπαίδευση στην τάξη σας.

Δίκτυα και εργαλεία

Το **School Education Gateway** είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα για εκπαιδευτικούς, σχολικούς ηγέτες, ερευνητές, επιμορφωτές εκπαιδευτικών, υπεύθυνους χάραξης πολιτικών και άλλους επαγγελματίες που απασχολούνται στη σχολική εκπαίδευση, και προσφέρεται σε 29 ευρωπαϊκές γλώσσες.
Μέσα από το School Education Gateway μπορείτε να:

- **Ενημερωθείτε** μέσα από άρθρα, συνεντεύξεις και πρακτικά παραδείγματα από ειδικούς, τα οποία δημοσιεύονται κάθε εβδομάδα.
- **Βρείτε πηγές**, όπως εκπαιδευτικά υλικά και εκθέσεις από πρόσφατες έρευνες.
- **Επιμορφωθείτε** με το **Teacher Academy**, το οποίο προσφέρει δωρεάν μαθήματα και σεμινάρια με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά, καθώς και διδακτικά υλικά.
- **Μάθετε για ευκαιρίες χρηματοδότησης** μέσω των Ευκαιριών Erasmus+, που αποτελούνται από τρία πρακτικά εργαλεία (κατάλογος μαθημάτων, κατάλογος ευκαιριών κινητικότητας και αναζήτηση στρατηγικών συμπράξεων).

Το **eTwinning** προσφέρει μια ασφαλή πλατφόρμα για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές τους, προκειμένου να επικοινωνήσουν, να συνεργαστούν, να αναπτύξουν σχέδια για δράσεις, να μοιραστούν πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό ως μέρος μιας μαθησιακής κοινότητας. Στο eTwinning μπορούν να συμμετάσχουν σχολεία από χώρες της Ευρώπης αλλά και από χώρες που συνορεύουν με την Ευρώπη, άρα μπορεί να αποτελέσει ένα καλό ξεκίνημα για να αναπτύξετε μια διεθνή σχολική συνεργασία. Πέρα από τις ευκαιρίες συνεργασίας, μέσα από το eTwinning οι εκπαιδευτικοί έχουν ευκαιρίες:

- Επαγγελματικής ανάπτυξης μέσα από δωρεάν εκπαιδευτικές δραστηριότητες με φυσική παρουσία
  ή διαδικτυακά, και
- Αναγνώρισης του έργου τους σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το **My Schools Network** αποτελεί μια καινοτόμο και ασφαλή πλατφόρμα, μέσα από την οποία μπορεί κανείς να ενταχθεί σε ένα παγκόσμιο δίκτυο σχολείων, εκπαιδευτικών και μαθητών. Μέσα από διαδραστικά εργαλεία, τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας μπορούν να επικοινωνήσουν, να διοργανώσουν κοινές δραστηριότητες και να ανταλλάξουν γνώσεις και απόψεις.

Το **Δίκτυο Εταιρικών Σχολείων UNESCO** αποτελεί ένα θεσμό με 70 χρόνια ζωής, με σκοπό την ενθάρρυνση της επικοινωνίας και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητικών κοινοτήτων των κρατών-μελών της UNESCO, ώστε να προωθούνται αποτελεσματικότερα οι στόχοι του οργανισμού στους νέους. Σε αυτό το παγκόσμιο δίκτυο συμμετέχουν σήμερα περισσότερα από 10.000 εκπαιδευτικά ιδρύματα σε 181 χώρες. Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO είναι ο συντονιστής του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO (ASPnet) Κύπρου.

Το **Δίκτυο Οικολογικών Σχολείων** είναι το μεγαλύτερο διεθνές πρόγραμμα αειφόρων σχολείων, με 59.000 σχολεία σε 72 χώρες. Το πρόγραμμα αρχίζει από την τάξη και επεκτείνεται στην ευρύτερη κοινότητα, εμπλέκοντας την επόμενη γενιά σε μια διαδικασία μάθησης βασισμένη στην πράξη. Συντονιστής του Δικτύου Οικολογικών Σχολείων για την Κύπρο είναι ο οργανισμός CYMEPA.

Παγκόσμιες Ημέρες: Αφορμή για δράση!

Παγκόσμιες Ημέρες, Εβδομάδες, Έτη και Δεκαετίες του ΟΗΕ

Οι ημέρες αυτές αποτελούν αφορμή για επισήμανση συγκεκριμένων γεγονότων ή θεμάτων με στόχο την προώθησή τους και ευαισθητοποίηση γύρω από αυτά. Αξιοποιούμε τις Παγκόσμιες Ημέρες για να συζητήσουμε για παγκόσμια ζητήματα ή να αναλάβουμε δράση με την τάξη ή την ομάδα μας. Πιο κάτω προτείνουμε κάποιες ιδέες για δραστηριότητες για κάποιες από τις Παγκόσμιες Ημέρες.

Ημερομηνία	Παγκόσμια Ημέρα	Πρόταση για δραστηριότητα	Σχετικός Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
24 Ιανουαρίου	Διεθνής Ημέρα Εκπαίδευσης	Αξιοποιούμε τη δραστηριότητα Εκπαίδευση για Όλους; μέσα από το εγχειρίδιο *Compass* του ΣτΕ, για να συζητήσετε με την ομάδα σας για το δικαίωμα στην εκπαίδευση.	4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
20 Φεβρουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα Κοινωνικής Δικαιοσύνης	Μαθαίνουμε για την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και πώς μας δίνει την ευκαιρία να συμβάλουμε στην ανάπτυξη των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα που επηρεάζουν τη ζωή μας.	10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
8 Μαρτίου	Διεθνής Ημέρα Γυναικών	Συζητάμε για το θέμα της ισότητας των φύλων, τις διακρίσεις και σε ποια περιβάλλοντα ή ποιες κοινωνικές εκφάνσεις τις συναντάμε. Μαθαίνουμε για το έργο του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου - MIGS και πώς μπορούμε να το στηρίξουμε.	5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
21 Μαρτίου	Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων	Παίζουμε το ψηφιακό παιχνίδι για Διαπολιτισμική Πολιτότητα του Ιδρύματος Anna Lindh και συμμετέχουμε στις δραστηριότητες του Κυπριακού Δικτύου Anna Lindh.	10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
22 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα για το Νερό	Αξιοποιούμε το εργαλείο Our World in Data για να δούμε αριθμούς σχετικά με την πρόσβαση σε καθαρό νερό, αποχέτευση και νερό για πλύσιμο των χεριών. Ο χάρτης που απεικονίζει τα στοιχεία αυτά ανά χώρα ή ανά το παγκόσμιο είναι ιδιαίτερα βοηθητικός αν δουλεύετε με μαθητές μικρότερης ηλικίας. Συζητάμε για τη σημασία της πρόσβασης σε καθαρό νερό και αποχέτευση για την υγεία, τη ζωή και την ανάπτυξη των ανθρώπων.	6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ
7 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Υγείας	Διοργανώνουμε πρόγευμα στο σχολείο με διάφορα θρεπτικά φαγητά, χυμό και φρούτα. Κάνουμε διάφορες αθλητικές δραστηριότητες. Φροντίζουμε να γελάσουμε και να περάσουμε όμορφα, αλλά και να θυμηθούμε ότι και η ψυχική υγεία είναι εξίσου σημαντική με τη σωματική.	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ
22 Απριλίου	Διεθνής Ημέρα Μητέρας Γης	Το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικών Μελετών του Οργανισμού Terra Cypria υλοποιεί ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με το περιβάλλον στα οποία μπορούμε να συμμετάσχουμε.	14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ
8 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Ωκεανών		
20 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα Μέλισσας	Συνεργαζόμαστε με μέλη από την τοπική μας κοινότητα και μαθαίνουμε όλοι μαζί για τον πολύτιμο ρόλο των εντόμων στη βιοποικιλότητα. Ζητάμε τη βοήθεια ενός ξυλουργού για να φτιάξουμε ένα ξενοδοχείο εντόμων και συζητάμε με ντόπιους γεωργούς σχετικά με την επικονίαση των φυτών από τις μέλισσες, χάρη στην οποία παράγεται το 1/3 των τροφίμων μας.	13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ημερομηνία	Παγκόσμια Ημέρα	Πρόταση για δραστηριότητα	Σχετικός Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
5 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος	Διοργανώνουμε εκπαίδευση της τάξης/ομάδας μας σε ένα από τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠΑΝ.	
12 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Κατά της Παιδικής Εργασίας	Φτιάχνουμε ένα κέικ μπανάνα σοκολάτα με υλικά Δίκαιου Εμπορίου. Η πιστοποίηση αυτή διασφαλίζει ότι δεν χρησιμοποιήθηκε παιδική εργασία στην αλυσίδα εφοδιασμού των συγκεκριμένων προϊόντων. Παράλληλα, διερευνούμε το φαινόμενο της παιδικής εργασίας στη γεωργία, την κτηνοτροφία, τη βιομηχανία ρούχων και την εξόρυξη μετάλλων και ορυκτών μέσα από το διαδίκτυο. Αξιοποιούμε την Αλυσίδα 'Γιατί, γιατί, γιατί' για να αναλύσουμε τις αιτίες του φαινομένου αυτού.	
20 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων	Αξιοποιούμε το εκπαιδευτικό υλικό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για να αναλύσουμε και να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα των φαινομένων του καταναγκαστικού εκτοπισμού και της μετανάστευσης, που επηρεάζουν εκατομμύρια ανθρώπους ανά το παγκόσμιο.	
18 Δεκεμβρίου	Διεθνής Ημέρα για τους Μετανάστες		
30 Ιουλίου	Παγκόσμια Ημέρα Κατά της Εμπορίας Ανθρώπων	Υλοποιούμε βιωματικές δραστηριότητες μέσα από το πρόγραμμα Youth of the World, για να μάθουμε για τις διάφορες βιομηχανίες, στις οποίες παρατηρείται το φαινόμενο της εκμετάλλευσης και εμπορίας παιδιών.	
19 Αυγούστου	Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπιστικής Δράσης	Μαθαίνουμε για τους οργανισμούς που προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια και πώς μπορούμε να συνεισφέρουμε πρακτικά στο έργο τους. Διοργανώνουμε μια δραστηριότητα για συλλογή χρημάτων για έναν συγκεκριμένο σκοπό ή προσφέρουμε εθελοντικά το χρόνο μας για να συνδράμουμε το ανθρωπιστικό έργο ενός οργανισμού.	
7 Σεπτεμβρίου	Διεθνής Ημέρα Καθαρού Αέρα για Μπλε Ουρανούς	Διοργανώνουμε την προβολή του ντοκιμαντέρ Πουλώντας Αέρα του Γιώργου Αυγερόπουλου, το οποίο πραγματεύεται το δικαίωμά μας σε καθαρό αέρα και την προσπάθεια ιδιωτικοποίησής του. Εναλλακτικά, αξιοποιούμε την εφαρμογή AirQuality Cyprus για να παρατηρήσουμε και να συγκρίνουμε την ποιότητα του αέρα σε αστικές, βιομηχανικές και δασικές περιοχές και να συζητήσουμε τις πολλαπλές επιπτώσεις του φαινομένου αυτού σε διάφορα επίπεδα. Συζητάμε για τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας και κατά πόσο μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα.	
21 Σεπτεμβρίου	Διεθνής Ημέρα Ειρήνης	Συμμετέχουμε στις εκδηλώσεις που διοργανώνει το Σπίτι της Συνεργασίας, ο Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας και οι PeacePlayers Cyprus.	
11 Οκτωβρίου	Διεθνής Ημέρα Μικρών Κοριτσιών	Διοργανώνουμε ανάγνωση ιστοριών ή θεατρική αναπαράσταση ιστοριών γυναικών που έφεραν θετικό αντίκτυπο με το έργο τους από τις Ιστορίες Καληνύχτας για Επαναστάτριες της Elena Favilli.	
16 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Επισιτισμού	Διοργανώνουμε προβολή μιας ταινίας και συζήτηση για το θέμα. Το ντοκιμαντέρ Food Inc. παρακολουθεί ένα πλήθος θεμάτων σχετικά με την παραγωγή και επεξεργασία του φαγητού και μας βοηθά να κατανοήσουμε τον κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό αντίκτυπο της αλυσίδας τροφίμων.Επίσης, τα ντοκιμαντέρ Πεθαίνοντας στην Αφθονία και Κλέβοντας απ' τους Φτωχούς του Γιώργου Αυγερόπουλου είναι διαθέσιμα στην ελληνική γλώσσα και πραγματεύονται ανάλογα θέματα.	

Ημερομηνία	Παγκόσμια Ημέρα	Πρόταση για δραστηριότητα	Σχετικός Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
17 Οκτωβρίου	Διεθνής Ημέρα Εξάλειψης της Φτώχειας	Ο πρώτος Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης οραματίζεται την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας. Αξιοποιούμε εκπαιδευτικό υλικό από το Μεγαλύτερο Μάθημα του Κόσμου, όπως ένα κόμικ, για να αρχίσουμε μια ιδεοθύελλα για το πρόβλημα της φτώχειας. Μετά δουλεύουμε σε ομάδες χρησιμοποιώντας το Δέντρο των Θεμάτων για να αναζητήσουμε τις αιτίες, τα αποτελέσματα, καθώς και πιθανές λύσεις στο πρόβλημα.	
24 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Πληροφόρησης για την Ανάπτυξη	Μαθαίνουμε για τη διεθνή ανάπτυξη μέσα από ένα διαδραστικό παιχνίδι στο οποίο συμμετέχουν 100 άνθρωποι! Αν ο πληθυσμός της Γης αποτελούνταν από 100 ανθρώπους, πόσοι από αυτούς θα είχαν καθαρό νερό; Πόσοι θα ήταν υποσιτισμένοι; Πόσοι θα είχαν υπολογιστή; Πόσοι θα γνώριζαν να διαβάζουν και να γράφουν; Μέσα από το 100 People Project μπορείτε να βρείτε σχέδια μαθήματος, βίντεο και πληροφορίες για τη διοργάνωση της προσομοίωσης.	
10 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Επιστήμης για την Ειρήνη και την Ανάπτυξη	Δίνουμε χρόνο στους μαθητές να ερευνήσουν από πηγές στη βιβλιοθήκη ή μέσα από το διαδίκτυο τη σημασία της επιστήμης για την ειρήνη και τη διεθνή ανάπτυξη. Υπάρχουν παραδείγματα όπου η επιστήμη έπαιξε καθοριστικό ρόλο στους τομείς αυτούς (θετικά ή αρνητικά); Στη συνέχεια διοργανώνουμε ένα διαγωνισμό επιχειρηματολογίας (debate) μεταξύ των μαθητών.	
20 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού	Δουλεύουμε σε ομάδες και αναπτύσσουμε τη δική μας διακήρυξη για τα δικαιώματα του παιδιού. Στέλνουμε τις προτάσεις μας στην Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού ή την προσκαλούμε στο σχολείο μας για να τις συζητήσουμε.	
2 Δεκεμβρίου	Διεθνής Ημέρα για την Κατάργηση της Δουλείας	Μερικά από τα θαύματα του κόσμου έχουν οικοδομηθεί με τεράστιο κόστος σε ανθρώπινες ζωές: η διώρυγα του Σουέζ, οι πυραμίδες, το Σινικό Τείχος και πολλά άλλα. Αυτό όμως έχει αλλάξει πλέον εφόσον η δουλεία έχει καταργηθεί, σωστά; Μήπως υπάρχουν ακόμα μορφές δουλείας στην εποχή μας; Οι μαθητές μπορούν να χωριστούν σε 3 ομάδες και η καθεμία να διερευνήσει μία από τις σύγχρονες μορφές δουλείας (αναγκαστική εργασία, παιδική εργασία, εμπορία ανθρώπων), και μετά να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στους συμμαθητές τους.	
10 Δεκεμβρίου	Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	Πλησιάζει το τέλος του χρόνου και όλοι σκεφτόμαστε τι θα θέλαμε να μας φέρει το νέο έτος. Ζητάμε από τους μαθητές να χωριστούν σε 6 ομάδες και καθεμία να φιλοτεχνήσει από μία πρωτοχρονιάτικη κάρτα για κάθε Κύπριο ευρωβουλευτή με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ποια είναι η ευχή τους για το νέο έτος;	
20 Δεκεμβρίου	Διεθνής Ημέρα Ανθρώπινης Αλληλεγγύης	Συζητάμε για το θέμα της ανθρώπινης αλληλεγγύης και τη σημασία της για την ανθρωπότητα, ιδιαίτερα στην εξάλειψη της φτώχειας, της πείνας και των κοινωνικών ανισοτήτων. Συνεργαζόμαστε με έναν οργανισμό στην κοινότητά μας και προσφέρουμε τρόφιμα, ρούχα και εθελοντικό χρόνο για να βοηθήσουμε συνανθρώπους μας που το έχουν ανάγκη.	

Μέσα από το Ημερολόγιο του οργανισμού Global Dimension μπορείτε να βρείτε ιδέες, υλικό και εργαλεία για διοργάνωση δραστηριοτήτων αναλόγως της Παγκόσμιας Ημέρας ή της επετείου στην οποία θέλετε να επικεντρωθείτε.

Μη τυπική εκπαίδευση

Όπως είδαμε νωρίτερα, η Παγκόσμια Εκπαίδευση, αν και στηρίζεται σε μεθόδους μη τυπικής μάθησης, υλοποιείται εξίσου σε περιβάλλοντα τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στη μη τυπική εκπαίδευση διαδραματίζουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί, κέντρα νεότητας, οργανώσεις νεολαίας, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων και πολλοί άλλοι. Οι φορείς αυτοί όχι μόνο υλοποιούν δραστηριότητες σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, αλλά δημιουργούν συνέργειες και συμπράξεις σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό να ανταλλάξουν καλές πρακτικές, να αναπτύξουν καινοτόμα εργαλεία διδασκαλίας και να υλοποιήσουν μαθησιακές δραστηριότητες.

Σε **ευρωπαϊκό επίπεδο**, γίνεται ιδιαίτερη προσπάθεια για την αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, δηλαδή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται μέσα από τη μη τυπική και άτυπη μάθηση. Η πιστοποίηση Europass έχει το σκοπό αυτό. Επιπλέον, καθένα από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. θα πρέπει να θεσπίσει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.
https://europa.eu/europass/el/validation-non-formal-and-informal-learning

Προσεγγίσεις

Μάθηση βασισμένη στη συνεργασία

Στη συνεργατική μάθηση υπάρχει μια θετική αλληλεξάρτηση μεταξύ των προσπαθειών αυτών που συμμετέχουν για να μάθουν. Επιδιώκουν την αμοιβαία υποστήριξη, έτσι ώστε όλα τα μέλη της ομάδας να ωφελούνται από τις μεταξύ τους προσπάθειες. Υπάρχει μια θετική αλληλεξάρτηση στη δέσμευση των συμμετεχόντων να εργαστούν μαζί. Η μέθοδος επιτρέπει τη μάθηση μέσα από αλληλεπίδραση, διευρύνει τις επικοινωνιακές δεξιότητες αυτών που συμμετέχουν και ενδυναμώνει την αυτοεκτίμησή τους.[20]

Συνιστώμενες πρακτικές εφαρμογές[21]

Εμπειρικές πρακτικές

Η μάθηση αυτή περιλαμβάνει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οι εκπαιδευόμενοι ακολουθούν τη δική τους περιέργεια και το δικό τους ενδιαφέρον.
- Μαθαίνουν μέσα από άμεση εμπειρία (μάθηση μέσω δράσης).
- Ο εκπαιδευτής είναι περισσότερο ένας διαμεσολαβητής παρά η μόνη πηγή της γνώσης.
- Δεν υπάρχει τυπική αξιολόγηση της μάθησης.
- Οι εκπαιδευόμενοι στοχάζονται ξανά αυτά που έμαθαν.

Πρακτικές δράσης

Αυτή είναι μια διαδικασία προσανατολισμένη σε ένα σκοπό που οργανώνεται κατά κανόνα με τη μορφή ενός σχεδίου εργασίας και έχει αποτελέσματα καθορισμένα με ακρίβεια. Για να πραγματοποιήσει το σχέδιο αυτό ο εκπαιδευτής/εκπαιδευτικός, πρέπει:

- Να διατυπώνει τους μαθησιακούς στόχους με ακρίβεια.
- Να βοηθά τους εκπαιδευομένους να επιλέγουν τις δικές τους στρατηγικές μάθησης.
- Να παρακινεί τους εκπαιδευομένους με τέτοιον τρόπο ώστε να τους δημιουργεί υπευθυνότητα για τη μάθησή τους.
- Να αναπτύσσει ένα συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας που μπορεί να πραγματοποιηθεί εξ ολοκλήρου από τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους.
- Να ενθαρρύνει μια σταδιακή αύξηση της ανεξαρτησίας των εκπαιδευόμενων.
- Να αφήνει τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν τη δική τους δράση μέσα από αναθεώρηση (μάθηση μέσα από αναθεωρητική πρακτική).

Αξιοποίηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης σε περιβάλλοντα μη τυπικής εκπαίδευσης

Ώρα για δράση

Η ανάπτυξη συνεργασιών είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη θετικής κοινωνικής αλλαγής. Πέρα από τις ιδέες που θα βρείτε στις σελίδες του εγχειριδίου αυτού, υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων, προγραμμάτων και δράσεων που αποτελούν πρωτοβουλίες πολιτών, προγράμματα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, περιφερειακών ή διεθνών οργανισμών, εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων κ.ά.

Δίκτυα και εργαλεία

Εβδομάδα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης – Κάθε χρόνο, την 3η εβδομάδα Νοεμβρίου

Το Δίκτυο Παγκόσμιας Εκπαίδευσης διοργανώνει κάθε χρόνο μια εβδομάδα ευαισθητοποίησης για την Π.Ε. ανά το παγκόσμιο. Με αυτό τον τρόπο μάς καλεί να αναθεωρήσουμε τον κόσμο μας μαζί, χρησιμοποιώντας την Παγκόσμια Εκπαίδευση ως εργαλείο αλληλεγγύης και αλλαγής, και να συνεισφέρουμε στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και δίκαιου κόσμου. Κατά τη διάρκεια της Εβδομάδας κοινοποιούνται λύσεις για να επανεξετάσουμε τις συνήθειες, τον τρόπο ζωής και κατανάλωσής μας, αλλά και να βρούμε νέους τρόπους εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης.
Μέσα από την ειδική ιστοσελίδα μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τοπικές δραστηριότητες, να έρθετε σε επικοινωνία με τους τοπικούς συντονιστές ή να αξιοποιήσετε τα ειδικά εργαλεία για να διοργανώσετε δικές σας δραστηριότητες ευαισθητοποίησης.

Εβδομάδα Παγκόσμιας Δράσης για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) – Κάθε χρόνο, τη 2η με 3η εβδομάδα Σεπτεμβρίου

Κάθε χρόνο τον Σεπτέμβριο, κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, διοργανώνονται παράλληλες καμπάνιες για ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση σχετικά με την υλοποίηση των ΣΒΑ. Με αυτό τον τρόπο οι πολίτες ανά το παγκόσμιο δηλώνουν στους ηγέτες του κόσμου πόσο σημαντικοί είναι οι παγκόσμιοι στόχοι για την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη. Μέσα από τις σχετικές ιστοσελίδες μπορείτε να βρείτε υφιστάμενες πρωτοβουλίες ή να ανακοινώσετε τις δικές σας.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης (τέως ΓΔ ΕΠΣΑ) είναι υπεύθυνη για το συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης των δεσμεύσεων της Κύπρου όσον αφορά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Το **SDG4Youth Network** στοχεύει στη συμπερίληψη των νέων στη διαμόρφωση πολιτικών για την Παγκόσμια Εκπαίδευση μέσα από την εμπλοκή τους στην επιτροπή SDG 4 Education 2030 High-level Steering Committee. Παράλληλα, στοχεύει στην καθιέρωση του δικτύου ως μιας υπεύθυνης και αντιπροσωπευτικής πλατφόρμας για νέους, μαθητές και φοιτητές.

Το **Δίκτυο Λύσεων Βιώσιμης Ανάπτυξης** των Ηνωμένων Εθνών δημιουργήθηκε το 2012, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, με σκοπό να κινητοποιήσει την επιστημονική και τεχνολογική τεχνογνωσία ανά το παγκόσμιο, ώστε να προωθήσει πρακτικές λύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη. Μέσα από δραστηριότητες εκπαίδευσης, έρευνας, ανάλυσης πολιτικής και διεθνούς συνεργασίας, το Δίκτυο συμβάλλει στην υλοποίηση των ΣΒΑ και της Συμφωνίας των Παρισίων στη Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή. Ενώνουμε δυνάμεις με το Εθνικό Δίκτυο της Κύπρου για την υλοποίηση των παγκόσμιων στόχων μέσα από τοπικές, περιφερειακές και διεθνείς δράσεις.

Το **Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας** 2022 αναδεικνύει τη σημασία της ευρωπαϊκής νεολαίας για την οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος – πιο πράσινου, ψηφιακού και χωρίς αποκλεισμούς. Με πολλές ευκαιρίες για να μάθεις, να μοιραστείς το όραμά σου, να γνωρίσεις ανθρώπους και να συμμετάσχεις σε δραστηριότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη, το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας υποστηρίζει ότι είναι η στιγμή να προχωρήσουμε με εμπιστοσύνη και ελπίδα στη νέα εποχή μετά την πανδημία. Μάθε τι μπορεί να σου προσφέρει το Έτος μπαίνοντας στο λογαριασμό #EuropeanYearOfYouth!

Το **Γραφείο Επιτρόπου του Πολίτη**, ως ο Εθνικός Συντονιστής για το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας 2022, έχει καταρτίσει Εθνικό Πλάνο για το Έτος μέσα από μια διαδικασία συν-δημιουργίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Βρες πληροφορίες και ευκαιρίες για συμμετοχή μέσα από την ιστοσελίδα του θεσμού.

Το Γραφείο Επιτρόπου του Πολίτη και η ΓΔ Ανάπτυξης, θέλοντας να συμβάλουν στην υλοποίηση της Ατζέντας 2030, έχουν αναλάβει πρωτοβουλία για την προώθηση των **ΣΒΑ** και την ευαισθητοποίηση γύρω από αυτούς. Μεταξύ άλλων, συγκεντρώνουν και χαρτογραφούν όλες τις προσπάθειες που γίνονται στην Κύπρο για κάθε παγκόσμιο στόχο, από όποιο φορέα κι αν προέρχονται, και οργανώνουν εκστρατεία με τίτλο «Υιοθετήστε ένα Στόχο!».

Ο **Ευρωπαϊκός Διάλογος για τη Νεολαία** αποτελεί ένα μηχανισμό διαλόγου μεταξύ των νέων και των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, ο οποίος πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Νεολαία.
Στην Κύπρο, η Εθνική Ομάδα Εργασίας αποτελείται από αντιπροσώπους του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου, του ΥΠΠΑΝ, του Οργανισμού Νεολαίας και της Εθνικής Υπηρεσίας Erasmus+ για τον τομέα της νεολαίας. Μέσα από την εθνική ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Διαλόγου για τη νεολαία θα βρείτε ενδιαφέρουσες ευκαιρίες συμμετοχής, όπως στην ομάδα των Πρεσβευτών Νεολαίας, καθώς και πληροφορίες για τις δημόσιες διαβουλεύσεις σε όλη την Κύπρο για θέματα που αφορούν τους νέους.

Οι **Ευρωπαϊκοί Στόχοι για τη Νεολαία** είναι αποτέλεσμα του Ευρωπαϊκού Διαλόγου για τη Νεολαία, διαδικασία στην οποία συμμετείχαν πάνω από 50.000 νέοι και νέες. Οι 11 Στόχοι απηχούν τις απόψεις των νέων ανθρώπων από όλη την Ευρώπη για θέματα που τους αφορούν, και αποτελούν μέρος της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Νεολαία.

***Εικόνα 11**: Οι Ευρωπαϊκοί Στόχοι για τη Νεολαία, πηγή: https://youth-goals.eu/*

Το πρότζεκτ SDG Challenge είναι ένα πρόγραμμα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης με στόχο να εφοδιάσει τους νέους με γνώσεις, δεξιότητες και κίνητρα για να αναλάβουν ενημερωμένη δράση και να συνεισφέρουν στην υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Αποτελεί ένα καινοτόμο, δημιουργικό και ευχάριστο πρόγραμμα, το οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν άτομα και ομάδες νέων.

Το Παγκόσμιο Γεωπάρκο Τροόδους της UNESCO αποτελεί ένα ζωντανό σχολείο για μελέτη του γεωλογικού και περιβαλλοντικού πλούτου του νησιού, καθώς και της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύνδεσης των ανθρώπινων κοινωνιών με το φυσικό περιβάλλον.

Ευκαιρίες για εκπαίδευση και κατάρτιση

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και άλλοι φορείς, προσφέρει ευκαιρίες για εκπαίδευση και κατάρτιση στην Παγκόσμια Εκπαίδευση, την εκπαίδευση για την παγκόσμια πολιτότητα, την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη κ.ά. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες ευκαιρίες στο Μέρος Γ.

- Το Πανεπιστήμιο για τη Νεολαία και την Ανάπτυξη του ΣτΕ
- Το Μεσογειακό Πανεπιστήμιο για τη Νεολαία και την Παγκόσμια Πολιτότητα
- Μετα-Πανεπιστήμιο
- Διαδικτυακά Εκπαιδευτικά Προγράμματα
- Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Νέους-Πολλαπλασιαστές

Στάδια προγραμματισμού μιας ολοκληρωμένης δραστηριότητας Παγκόσμιας Εκπαίδευσης

Ι. Συμβουλές για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Το εγχειρίδιο *Compass* μας θυμίζει ότι η μαθησιακή διαδικασία είναι τις περισσότερες φορές απρόβλεπτη και μπορεί να πάρει διαφορετικές κατευθύνσεις από εκείνες που είχαμε αρχικά προγραμματίσει. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να είμαστε καλά προετοιμασμένοι, αλλά και ευέλικτοι, ώστε να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε σε οτιδήποτε συμβαίνει στην πραγματικότητα.

Για να συμβουλευτείτε αυτούσιες τις γενικές συμβουλές αναφορικά με τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων, επισκεφθείτε το εγχειρίδιο *Compass*[22]. Πιο κάτω οι κατηγορίες που καλύπτονται:

***Εικόνα 12**: Συμβουλές για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων,*
πηγή: https://arsis.gr/wp-content/uploads/2013/07/4.-Compass.pdf

Ανατρέξτε, επίσης, στο πρώτο μέρος του παρόντος εγχειριδίου για σημαντικές μεθοδολογικές πτυχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

ΙΙ. Πρακτικοί παράγοντες

Για να επιλέξουμε, να προσαρμόσουμε ή να αναπτύξουμε μια δραστηριότητα, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη κάποιους πρακτικούς παράγοντες.

Μαθησιακό περιβάλλον
Για να δημιουργήσουμε ένα θετικό και ευνοϊκό περιβάλλον για μάθηση, θα πρέπει να θυμηθούμε τα βασικά χαρακτηριστικά του μαθησιακού περιβάλλοντος της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

***Εικόνα 13**: Το μαθησιακό περιβάλλον της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης,*
πηγή: https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101

Μαθησιακοί στόχοι

Με βάση τον γενικό σκοπό ενός προγράμματος, θέτουμε συγκεκριμένους στόχους για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο SMART, ώστε να θέσουμε συγκεκριμένους, μετρήσιμους, επιτεύξιμους, σχετικούς και χρονικά δεσμευτικούς στόχους.

Εμπειρία των εκπαιδευτών

Κάθε εκπαιδευτής και κάθε μέλος της ομάδας αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη μαθησιακή διαδικασία. Γνωρίζοντας τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τα ταλέντα και τις εμπειρίες κάθε μέλους της ομάδας, μπορούμε να κάνουμε καλύτερο καταμερισμό εργασίας και να αξιοποιήσουμε τις ικανότητές μας αναλόγως των εκάστοτε αναγκών. Αξίζει, λοιπόν, τον κόπο να αφιερώσουμε επαρκή χρόνο για να γνωριστούμε καλύτερα με τους συναδέλφους εκπαιδευτές προτού ακόμα αρχίσουμε να σχεδιάζουμε το εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα.

Ανάγκες των συμμετεχόντων

Όπως είδαμε νωρίτερα, η Παγκόσμια Εκπαίδευση έχει μαθητοκεντρικό χαρακτήρα. Για να μπορέσουμε να αντεπεξέλθουμε στις ανάγκες των συμμετεχόντων, θα πρέπει να αφιερώσουμε χρόνο για να τους γνωρίσουμε καλύτερα, ώστε να σχεδιάσουμε ένα πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται στο επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους, στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους. Προσπαθούμε να λάβουμε εκ των προτέρων κάποια πληροφόρηση με στοχευμένες ερωτήσεις σε μια φόρμα εγγραφής. Επιπλέον, αφιερώνουμε επαρκή χρόνο για να γνωριστούμε με τους συμμετέχοντες, προτού αρχίσουμε οποιαδήποτε δραστηριότητα, και δίνουμε την ευκαιρία να μοιραστούν τις δικές τους προσδοκίες.

Μέγεθος ομάδας

Φροντίζουμε να μάθουμε εκ των προτέρων το μέγεθος της ομάδας, ώστε να επιλέξουμε την πιο κατάλληλη δραστηριότητα ή/και να προσαρμόσουμε αναλόγως τη δραστηριότητά μας. Αξιοποιούμε, όπου είναι δυνατόν, μικρότερες ομάδες εργασίας, μέσα από τις οποίες ενθαρρύνεται η επικοινωνία, η συνεργασία, η υπευθυνότητα και η συναινετική λήψη αποφάσεων.

Χώρος διεξαγωγής

Ο χώρος διεξαγωγής είναι πολύ σημαντικός για τον προγραμματισμό μιας δραστηριότητας. Φροντίζουμε να δούμε το χώρο εκ των προτέρων, ώστε να οραματιστούμε πώς ακριβώς θα υλοποιηθεί κάθε άσκηση ή δραστηριότητα. Ιδιαίτερα αν προγραμματίζουμε μια δραστηριότητα σε εξωτερικό χώρο, λαμβάνουμε υπόψη ενδεχόμενους θορύβους, τις καιρικές συνθήκες, την πρόσβαση ατόμων με αναπηρίες, καθώς και θέματα ασφάλειας και υγείας των συμμετεχόντων. Παραμένουμε ευέλικτοι και προσαρμόζουμε τις δραστηριότητές μας αν προκύψουν αλλαγές ή απρόβλεπτα γεγονότα. Μια βιωματική δραστηριότητα είναι πάνω απ' όλα ευχάριστη!

Χρόνος και διάρκεια

Σχεδιάζουμε προσεκτικά τη διάρκεια της δραστηριότητάς μας αναλόγως του διαθέσιμου χρόνου και φροντίζουμε να αφιερώσουμε αρκετό χρόνο για συζήτηση, ανασκόπηση και αξιολόγηση.

Υλικά

Καταγράφουμε όλα τα υλικά και τα εργαλεία που θα χρειαστούμε για τις δραστηριότητές μας, αναλόγως του αριθμού και των αναγκών των συμμετεχόντων, και φροντίζουμε να τα συγκεντρώσουμε εγκαίρως.

III. Προγραμματισμός δραστηριότητας

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές συμβουλές και τους πρακτικούς παράγοντες που αναλύσαμε παραπάνω, είμαστε έτοιμοι να προγραμματίσουμε μια βιωματική δραστηριότητα. Πιο κάτω προτείνουμε ένα ενδεικτικό σχεδιάγραμμα δραστηριότητας ή σχέδιο μαθήματος, το οποίο μπορείτε να αξιοποιήσετε για να σχεδιάσετε τις δραστηριότητές σας. Μπορείτε να το συμπληρώσετε όσο λεπτομερώς θέλετε, ανάλογα με τις ανάγκες σας, και να προσθέσετε συνδέσμους σε εργαλεία ή πηγές στα οποία θέλετε να ανατρέξετε.

Σχεδιάγραμμα δραστηριότητας ή Σχέδιο μαθήματος

Σχεδιάγραμμα δραστηριότητας		
Ημερομηνία και ώρα		
Χώρος		
Τίτλος		
Λέξεις-κλειδιά		
Στόχοι		
Αναμενόμενα αποτελέσματα (δεξιότητες, ικανότητες, γνώσεις)		
Περιγραφή δραστηριότητας		
Βασικοί εκπαιδευτές της δραστηριότητας		
Σύντομη περιγραφή της δραστηριότητας		
Λεπτομερής προγραμματισμός της δραστηριότητας	Ώρα	Άσκηση
Απαραίτητα υλικά		
Γλωσσικές απαιτήσεις		
Επιπρόσθετα σχόλια		

Μέθοδοι για πρακτική εφαρμογή[23]

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Εξέταση θεμάτων	Παιχνίδια γνωριμίας	Σύντομες και ευχάριστες ασκήσεις για γνωριμία μεταξύ των συμμετεχόντων.
	Παιχνίδια ενεργοποίησης και γνωριμίας της ομάδας (ice breakers)	Σύντομες ασκήσεις για ενεργοποίηση της ομάδας και σπάσιμο του πάγου, ώστε να διευκολύνουμε τη συμμετοχή όλων.
	Προσδοκίες, φόβοι και συνεισφορά συμμετεχόντων	Ασκήσεις για να μοιραστούν οι προσδοκίες, οι φόβοι και η αναμενόμενη συνεισφορά των συμμετεχόντων στη δραστηριότητα/ εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
	Συμβόλαιο/συμφωνία συμμετοχής	Οι συμμετέχοντες συζητούν, αποφασίζουν και αναλαμβάνουν ευθύνες όσον αφορά τους όρους συμμετοχής τους.
Χτίσιμο ομάδας	Αδύνατη Αποστολή	Σύντομα παιχνίδια με διαφορετικούς βαθμούς δυσκολίας και απαιτήσεις διαφορετικών δεξιοτήτων, με σκοπό την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας, την αναζήτηση δημιουργικών λύσεων, την επίλυση διαφωνιών και τη λήψη αποφάσεων.
Προσωπικές εμπειρίες και εθνικές πραγματικότητες ως βάση για μάθηση	Παγκοσμιοποιημένο Χρονοδιάγραμμα Ζωής	Μια εισαγωγική δραστηριότητα όπου δημιουργούμε ένα χρονοδιάγραμμα με σημαντικά παγκόσμια γεγονότα και οι συμμετέχοντες μαρκάρουν πώς κάποια από αυτά επηρέασαν τη ζωή τους.
	Παγκόσμιος ιστός	Διερευνούμε παγκόσμια ή άλλα ζητήματα ξεκινώντας από προσωπικές πραγματικότητες. Μια άσκηση-μπαλαντέρ για την κατανόηση αλληλοσυνδέσεων.
Ανάπτυξη θέματος εκπαιδευτικής δραστηριότητας	Χρήση βίντεο/Ανάλυση άρθρων	Αξιοποιούμε βίντεο, άρθρα ή άλλο ψηφιακό υλικό ως βάση για συζήτηση και ανάπτυξη του θέματος της εκπαιδευτικής μας δραστηριότητας.
	Διαδικτυακή έρευνα και έρευνα πεδίου	Οι συμμετέχοντες αναλαμβάνουν την ευθύνη της μαθησιακής τους διαδικασίας μέσα από ατομική έρευνα ή σε ομάδες.
	«Κάνε ένα βήμα μπροστά»	Μία από τις πιο εμβληματικές ασκήσεις από το εγχειρίδιο *Compass*. Πρόκειται για ένα παιχνίδι ρόλων, στο πλαίσιο του οποίου οι συμμετέχοντες μαθαίνουν βιωματικά για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αξιοπρέπειας, πολυμορφίας, δικαιοσύνης και σεβασμού.
	Θέατρο των καταπιεσμένων	Η μέθοδος αυτή αναπτύχθηκε από τον σημαντικό θεατράνθρωπο Augusto Boal. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε πλαίσιο, ώστε να εισαχθεί μια πραγματικότητα που θα επιτρέπει στους συμμετέχοντες να γίνουν θεατές και ηθοποιοί, και έτσι να συμβάλουν στη διαμόρφωση των μελλοντικών εξελίξεων ή στην αντιμετώπιση ενός ζητήματος.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ευαισθητοποίηση	Ομάδες συζήτησης	Σύντομης διάρκειας συζήτηση σε ομάδες με βάση συγκεκριμένα ερωτήματα, για ιδεοθύελλα, αξιολόγηση κ.λπ.
	Παιχνίδι ρόλων	Σημαντική μέθοδος ευαισθητοποίησης. Γίνεται κυρίως με αυτοσχεδιασμό και δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ενσυναίσθηση προς τους ανθρώπους που απεικονίζονται.
	Προσομοιώσεις	Μέσα από τις προσομοιώσεις, οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να μπουν στη θέση κάποιου άλλου ανθρώπου και να βιώσουν, μέσα από ένα ασφαλές περιβάλλον, την καταπίεση, την αδικία ή το ρατσισμό.
	Διαγωνισμοί συζητήσεων (debates)	Οι διαγωνισμοί συζητήσεων ή επιχειρηματολογίας αποτελούν μια χρήσιμη μέθοδο για ανάπτυξη γνώσεων σε παγκόσμια ζητήματα και για ανάπτυξη επιχειρημάτων και απόψεων γύρω από αυτά.
Απολογισμός	«Πού στέκεσαι;»	Η δραστηριότητα αυτή είναι μια δυναμική άσκηση επιχειρηματολογίας όπου οι συμμετέχοντες υπερασπίζονται τις ιδέες τους παίρνοντας κυριολεκτικά θέση ή και αλλάζοντας θέση. Μπορεί να αξιοποιηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της δραστηριότητας.
	World Cafe	Η μέθοδος αυτή αξιοποιείται για τη συλλογή ιδεών σε μεγάλες ομάδες συμμετεχόντων. Μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε πλαίσιο για τη διερεύνηση ζητημάτων, προοπτικών ή προτάσεων για τον τρόπο αντιμετώπισης ενός ζητήματος.
Ανάληψη δράσης	Open Space Technology	Η μέθοδος αυτή μπορεί να αποτελέσει αυτούσια δραστηριότητα σε συναντήσεις πολιτών ή οργανισμών, ή να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία αλλά και την ευθύνη να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση του προγράμματος προτείνοντας θεματικές, καθώς και να δράσουν ως διευκολυντές συζητήσεων. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για συμμετοχή μεγάλων ομάδων.
	Tool Fairs	Οι δραστηριότητες αυτές συνεισφέρουν ιδιαίτερα στην επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτών και εκπαιδευτικών, καθώς δημιουργούν το κατάλληλο περιβάλλον για ανταλλαγή καλών πρακτικών και ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και γνώσεων.
	Storytelling	Η αφήγηση αποτελεί ένα εργαλείο ενδυνάμωσης για τους εκπαιδευόμενους, μέσω του οποίου μοιράζονται ιδέες, συναισθήματα και απόψεις για διάφορα θέματα, αξιοποιώντας τις προσωπικές τους εμπειρίες.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Σχεδιασμός δράσεων	Συνηγορία (Advocacy)	Η συνηγορία είναι η διαδικασία μέσω της οποίας άτομα ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών επικοινωνούν, αλληλεπιδρούν και επηρεάζουν τους φορείς λήψης αποφάσεων σε διαφορετικά επίπεδα, για να πιέσουν για νέα νομοθεσία ή για να αλλάξουν την υπάρχουσα νομοθεσία.
	Εκστρατείες	Στόχος των εκστρατειών είναι η αλλαγή στην κοινωνία μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, η οποία καλείται να προτείνει λύσεις πάνω σε κοινωνικά προβλήματα.
	Οργάνωση κοινότητας	Η οργάνωση της κοινότητας προϋποθέτει την ανάληψη ευθύνης για την ανάπτυξη ηγεσίας με σκοπό την οργάνωση μιας συνέλευσης. Πρόκειται για τη μετατροπή των πόρων σε δύναμη, προκειμένου να επιτευχθούν οι επιθυμητοί στόχοι της κοινότητας, εστιάζοντας σε πρακτικές όπως η αφήγηση, η οικοδόμηση σχέσεων, η στρατηγική και η δράση.
Αξιολόγηση	Αυτο-αξιολόγηση	Η αυτο-αξιολόγηση μπορεί να γίνει μέσα από μια σειρά ασκήσεων, ώστε ο εκπαιδευόμενος να αναστοχαστεί σχετικά με το προσωπικό του μαθησιακό ταξίδι, καθώς και να αναγνωρίσει τη γνώση και τις δεξιότητες που αποκτά και να θέσει στόχους για την περαιτέρω προσωπική ή επαγγελματική του ανάπτυξη.
	Ομαδική ανασκόπηση και αξιολόγηση	Σε εκπαιδευτικά προγράμματα μεγαλύτερης διάρκειας, συστήνονται οι ομάδες ανασκόπησης, ώστε να λαμβάνεται ανατροφοδότηση από τους συμμετέχοντες και να αναδιαμορφώνονται αναλόγως οι δραστηριότητες, για να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.
Ιδέες για συνέχεια	Ανάπτυξη κοινοτήτων πρακτικής	Μια κοινότητα πρακτικής δημιουργείται από άτομα τα οποία μοιράζονται τις ίδιες ανησυχίες ή τον ίδιο ενθουσιασμό για ένα θέμα. Οι συμμετέχοντες μπορούν μετά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα να διοργανώσουν συναντήσεις ή να οργανωθούν ώστε να αναλάβουν δράση σε θέματα που τους ενδιαφέρουν.
	Ανάπτυξη συνεργασιών	Πολύ συχνά μας δίνεται η ευκαιρία μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα να γνωρίσουμε μελλοντικούς συνεργάτες ή εταίρους με τους οποίους μπορούμε να αναπτύξουμε νέες δραστηριότητες βάσει των κοινών μας στόχων και ιδεών.

ΜΕΡΟΣ Γ
Ψηφιακή εργαλειοθήκη

Ψηφιακά εργαλεία

Το South East European Youth Network (SEEYN) έχει δημιουργήσει το DIGI YOUTH Portal, μια πλατφόρμα-ευρετήριο η οποία συγκεντρώνει ψηφιακά εργαλεία και πηγές ηλεκτρονικής μάθησης για εκπαιδευτές, εκπαιδευτικούς, λειτουργούς νεολαίας και οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να εμπλουτίσει τη μη τυπική μαθησιακή διαδικασία με ψηφιακά εργαλεία.
Τα εργαλεία είναι οργανωμένα σε κατηγορίες, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας που θέλει κάποιος να διοργανώσει (π.χ. εργασία σε ομάδες, συζήτηση, ιδεοθύελλα, ασκήσεις γνωριμίας κ.λπ.), ενώ περιλαμβάνονται σύντομη περιγραφή του εργαλείου, βίντεο (tutorial) για τον τρόπο χρήσης του, καθώς και ιδέες για την αξιοποίησή του στην εργασία με τους νέους. Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της πλατφόρμας είναι ότι αποτελεί μια συνεργατική κοινότητα η οποία αναπτύσσεται ταυτόχρονα με τις δεξιότητες και τις γνώσεις των μελών της στην αξιοποίηση της μη τυπικής μάθησης και της τεχνολογίας. Καθένας, λοιπόν, μπορεί να εμπλουτίσει το ευρετήριο αυτό με νέες πηγές ή εργαλεία, καθώς και με τις δικές του εμπειρίες και ιδέες για την αξιοποίησή τους στη μη τυπική εκπαίδευση.

DIGI YOUTH Portal: https://digiyouth-seeyn.com/digital_tools.

Το εργαλείο Our World in Data προσφέρει πρόσβαση σε αριθμούς και δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από επιστήμονες σχετικά με πληθώρα θεμάτων παγκόσμιου ενδιαφέροντος. Μας δίνει την ευκαιρία να δημιουργήσουμε χάρτες, χρησιμοποιώντας τα φίλτρα ανά θεματική και ανά γεωγραφική περιοχή που μας ενδιαφέρει, ώστε να εικονοποιήσουμε το φαινόμενο που μελετάμε.
Μπορείτε επίσης να δημιουργήσετε τον δικό σας χάρτη με ψηφιακά εργαλεία που διατίθενται δωρεάν, όπως το National Geographic Interactive MapMaker, το Datawrapper, ή το MapChart.

Πολυμέσα και εκπαιδευτικό υλικό

Εικόνες: Η χρήση εικόνων και φωτογραφιών, με ή χωρίς περιγραφή, μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο στη μαθησιακή διαδικασία. Μας δίνει τη δυνατότητα να αναρωτηθούμε, να συζητήσουμε, να επιχειρηματολογήσουμε, να καλλιεργήσουμε την κριτική μας σκέψη, να φτιάξουμε ιστορίες ή να μάθουμε τις ιστορίες άλλων ανθρώπων.
Μπορούμε να βρούμε συλλογές από εικόνες και φωτογραφίες μέσα από μεγάλα ειδησεογραφικά πρακτορεία, επιστημονικούς οργανισμούς ή ιδρύματα που ασχολούνται είτε με συγκεκριμένες θεματολογίες είτε με τη φωτογραφία γενικότερα. Μπορούμε, επίσης, να φτιάξουμε δικές μας συλλογές, ανάλογα με τη θεματική ή το είδος της δραστηριότητας που μας ενδιαφέρει.
Σε περίπτωση που χρησιμοποιούμε φωτογραφίες άλλων, θυμόμαστε πάντα να αποδίδουμε τα δικαιώματα πνευματικής ή άλλης ιδιοκτησίας!

Φωτογραφικές συλλογές:
- World Press Photo: https://www.worldpressphoto.org/.
- National Geographic: https://www.nationalgeographic.com/.
- Associated Press Images: http://www.apimages.com/.
- Agence France-Presse: https://www.afp.com/en.
- BBC In Pictures: https://www.bbc.com/news/in_pictures.
- BBC Earth: https://www.bbcearth.com/.
- CNN Photos: https://edition.cnn.com/specials/photos.
- Euronews No Comment: https://www.euronews.com/nocomment.

Σκίτσα και γελοιογραφίες:
- Cartooning for Peace: https://www.cartooningforpeace.org/.
- World Press Cartoon: https://worldpresscartoon.com/.
- Cartoon Stock: https://www.cartoonstock.com/.
- Λέσχη Ελλήνων Γελοιογράφων: http://www.cartoonists.gr/.
- Political Cartoons: https://politicalcartoons.com/.

Γραφικές πληροφορίες – Infographics:

- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος: https://www.eea.europa.eu/el/pressroom/grafikes-plirofories.
- UNESCO Global Education Monitoring Report: https://en.unesco.org/gem-report/infographics.

Ταινίες, ντοκιμαντέρ και βίντεο:

- CoE, What is Global Education: https://www.youtube.com/watch?v=wdDMqVNkWEo&t=19s.
- Films for Action: https://www.filmsforaction.org/.
- Alimenterre Festival: https://www.alimenterre.org/la-plateforme.
- TED Talks: https://www.ted.com/.
- Σειρά ντοκιμαντέρ «Εξάντας» στα ελληνικά: https://www.smallplanet.gr/el/small-planet-films-exandas/.
- Edutopia – George Lucas Educational Foundation: https://www.edutopia.org/.
- Global Goals Films: https://www.globalgoals.org/films.
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος: https://www.youtube.com/user/EEAvideos.

Εκπαιδευτικό υλικό

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του ΣτΕ αποτελούν μια εξαιρετική πηγή για έμπειρους και νεοεισερχόμενους σε θέματα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Βρείτε το εγχειρίδιο στα ελληνικά και στα αγγλικά. Στην ιστοσελίδα του ΣτΕ θα βρείτε επίσης πολλές άλλες χρήσιμες πηγές για την Π.Ε.: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/global-education.

Στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας για την Παγκόσμια Εκπαίδευση θα βρείτε διάφορες πηγές σχετικές με την Παγκόσμια Εκπαίδευση, την Αειφόρο Ανάπτυξη και άλλα Αναπτυξιακά θέματα: http://www.moec.gov.cy/pagkosmia_ekpaidefsi/ekpaideutiko-yliko-genika.html
Στην ψηφιακή βιβλιοθήκη DevelopmentEducation.ie θα βρείτε πληθώρα εκπαιδευτικού υλικού και πολυμέσων σχετικά με την Παγκόσμια Εκπαίδευση: https://developmenteducation.ie/.

Στην ψηφιακή και φυσική βιβλιοθήκη του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ θα βρείτε εγχειρίδια, βιβλία, εκθέσεις και άλλο υλικό για την Παγκόσμια Εκπαίδευση: https://ngo-sc.org/publications-resources/.

Τα T-kits (training kits) του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι θεματικές δημοσιεύσεις οι οποίες αναπτύχθηκαν από έμπειρους εκπαιδευτές νεολαίας. Είναι εύχρηστα εγχειρίδια για αξιοποίηση σε εκπαιδευτικές και μαθησιακές δραστηριότητες: https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kits.

Compass: Εγχειρίδιο για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα με νέους/-ες: https://arsis.gr/wp-content/uploads/2013/07/4.-Compass.pdf (στα ελληνικά) και https://www.coe.int/en/web/compass#main-content (σε άλλες γλώσσες).

Compasito – Μικρή Πυξίδα: Εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα για παιδιά: http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/527B90AA37F05CFFC225834E0043258C/$file/Compasito,%20%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B7%CC%81%20%CE%A0%CF%85%CE%BE%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B1.pdf (στα ελληνικά) και http://www.eycb.coe.int/compasito/ (στα αγγλικά).

Πλαίσιο Αναφοράς Δεξιοτήτων για Δημοκρατική Κουλτούρα του ΣτΕ, https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc-volumes, και το Εργαλείο Αναστοχασμού για Εκπαιδευτικούς: http://www.trt.intercultural.ro/.

Στη βιβλιοθήκη του δικτύου Bridge47 θα βρείτε υλικό για να εμβαθύνετε σε θέματα εκπαίδευσης για την παγκόσμια πολιτότητα, αλλά και στη θεωρία της μετασχηματιστικής εκπαίδευσης: https://www.bridge47.org/resources.

Στο Salto-Youth Toolbox μπορείτε να βρείτε εκατοντάδες εργαλεία μη τυπικής εκπαίδευσης και ιδέες για δραστηριότητες: https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/.

Στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΠΑΝ προσφέρεται εκπαιδευτικό υλικό για διάφορες σχολικές βαθμίδες: https://peeaad.schools.ac.cy/index.php/el/.

Το Oxfam Policy & Practice δίνει πρόσβαση σε γνωστικό και ερευνητικό υλικό από τον διεθνή οργανισμό Oxfam, https://policy-practice.oxfam.org/, ενώ μέσα από το Oxfam Digital Repository μπορείτε να βρείτε οργανωμένο εκπαιδευτικό υλικό, ανάλογα με τις ανάγκες σας: https://oxfamilibrary.openrepository.com/.

Μέσα από το UNICEF Knowledge Exchange Toolbox έχετε πρόσβαση σε εκπαιδευτικό, ενημερωτικό και ερευνητικό υλικό για διάφορες θεματικές σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού: https://sites.unicef.org/knowledge-exchange/index_82053.html.

Ο κόσμος στο κατώφλι μας (εγχειρίδιο εκπαιδευτικού για δραστηριότητες Παγκόσμιας Εκπαίδευσης με παιδιά ηλικίας 3-8 ετών): https://www.openbook.gr/o-kosmos-sto-katofli-mas/.

Το εκπαιδευτικό υλικό που θα βρείτε διαθέσιμο στη σελίδα του School Education Gateway απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων: https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources.htm.

Η Ευρωπαϊκή Εργαλειοθήκη για τα σχολεία του School Education Gateway στοχεύει στην προώθηση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: https://www.schooleducationgateway.eu/el/pub/resources/toolkitsforschools.htm.

Τα ετοιμοπαράδοτα πακέτα έργων (project kits) του eTwinning σας διευκολύνουν να αρχίσετε ένα πρότζεκτ αξιοποιώντας το εργαλείο αυτό σε συνεργασία με άλλα σχολεία: https://www.etwinning.net/el/pub/get-inspired/kits.cfm.

Το Global Education Week Toolkit περιέχει ιδέες και εργαλεία για δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για την Εβδομάδα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: https://rm.coe.int/global-education-week-toolkit-version-2020/16809eded9.

Το εργαλείο The Lazy Person's Guide to Saving the World μας βοηθά να αρχίσουμε να αλλάζουμε συνήθειες και να εφαρμόζουμε απλές πράξεις για τη βελτίωση του πλανήτη: https://www.un.org/sustainabledevelopment/takeaction/.

Μέσα από τα εργαλεία, τα εκπαιδευτικά εγχειρίδια και το υλικό που αναπτύσσει ο διεθνής οργανισμός The Barefoot Guide Connection μπορείτε να αξιοποιήσετε πραγματικές ιστορίες και μελέτες περίπτωσης για να ασχοληθείτε με θέματα κοινωνικής αλλαγής: https://www.barefootguide.org/.
Η σελίδα The World's Largest Lesson αποτελεί την κύρια πηγή ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού για τους ΣΒΑ σε διάφορες γλώσσες: https://worldslargestlesson.globalgoals.org/resources/?_sft_language=english.

Στη σελίδα του ΜΚΟ QualityNet Foundation μπορείτε να βρείτε ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό για τους ΣΒΑ στα ελληνικά: https://inactionforabetterworld.com/17-pagkosmioi-stoxoi/.

Στη σελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες μπορείτε να βρείτε εκπαιδευτικό υλικό και ψηφιακά εργαλεία σχετικά με θέματα προσφύγων και μεταναστών: https://www.unhcr.org/cy/education/%ce%b5%ce%ba%cf%80%ce%b1%ce%af%ce%b4%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7/.

Το εγχειρίδιο *Youth of the World* αποτελεί μια καλή πηγή δραστηριοτήτων για θέματα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στην εργασία με νέους: https://www.futureworlds.eu/w/1/c/cb/YouthOfTheWorld_Toolkit.pdf.

Το εγχειρίδιο *Social Media Guidebook: Tips and tricks for online youth work* είναι μια χρήσιμη πηγή με συμ-

βουλές και εργαλεία για την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην εργασία με νέους: https://eurodesk.eu/2018/10/01/eurodesk-social-media-guidebook/.

Εφαρμογές για έξυπνες συσκευές

Υπάρχουν αρκετές διαθέσιμες εφαρμογές οι οποίες μας βοηθούν να μάθουμε για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, να καταλάβουμε πώς συνδέονται με εμάς και με το έργο των κυβερνήσεων, αλλά και να συμβάλουμε στην υλοποίησή τους.

SDGs in Action App: https://sdgsinaction.com/.
SDG App: https://www.uclg.org/en/sdgapp.
SDG Hope Calendar: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sdgcc.application.
Global Hero App: http://www.growingthenextgeneration.com/global-hero/.

Εργαλεία εξοικονόμησης ενέργειας: http://energysavingstool.cea.org.cy/.
Εφαρμογή ActNow μέσω της οποίας μπορούμε ατομικά να συμβάλουμε στη βιωσιμότητα του πλανήτη: https://www.un.org/en/actnow/.

Αρκετές εφαρμογές μάς βοηθούν να συμβάλουμε στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής, υπολογίζοντας το προσωπικό μας αποτύπωμα άνθρακα και κάνοντας επιλογές στον τρόπο ζωής μας για να το μειώσουμε:
Klima App: https://klima.com/.
Eco Life Hacks: https://ecolifehacks.com/.
Footprint App: https://www.footprintapp.org/.
WWF My Footprint App: https://www.wwf.org.uk/myfootprint.
Foodprint CY: https://foodprintcy.eu/collaboration-platform/el/.

Χρησιμοποιώντας την εφαρμογή ActionBound, μπορείτε να φτιάξετε το δικό σας παιχνίδι (κυνήγι θησαυρού, παιχνίδι γνώσεων, αποστολές κ.λπ.) αξιοποιώντας τα διαθέσιμα εργαλεία της εφαρμογής: https://en.actionbound.com/.

Οι καταναλωτικές μας επιλογές επηρεάζουν άλλους ανθρώπους, αλλά και τον ίδιο τον πλανήτη. Χρήσιμα και πρακτικά εργαλεία αποτελούν εφαρμογές οι οποίες μας βοηθούν να γνωρίζουμε τα υφιστάμενα ρούχα μας και να τα προστατεύουμε, μειώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο τις περιττές αγορές , αλλά και να κάνουμε ενημερωμένες επιλογές:
Save your wardrobe: https://www.saveyourwardrobe.com/.
Good on you: https://goodonyou.eco/.
Laundry Lens: https://laundrylensapp.wixsite.com/home.

Εφαρμογές που μας διευκολύνουν ώστε να κάνουμε ενημερωμένες διατροφικές επιλογές και μας μαθαίνουν έξυπνους τρόπους για να μειώσουμε τη σπατάλη τροφίμων:
inSeason: eat better: https://appadvice.com/app/in-season-eat-better/1268967722.
Seasonal Food Guide: https://www.seasonalfoodguide.org/download-app.
Yuka: https://yuka.io/en/.
Love Food Hate Waste: https://www.lovefoodhatewaste.com/.

Ευκαιρίες για εκπαίδευση και κατάρτιση

Το Πανεπιστήμιο για τη Νεολαία και την Ανάπτυξη του ΣτΕ: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/university-on-youth-and-development.

Το Μεσογειακό Πανεπιστήμιο για τη Νεολαία και την Παγκόσμια Πολιτότητα: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/mediterranean-university-on-youth-and-global-citizenship.

Μετα-Πανεπιστήμιο: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/meta-university.

Διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/online-training-courses.

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Νέους-Πολλαπλασιαστές: https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/training-for-trainers.

Teacher Academy από το School Education Gateway: https://www.schooleducationgateway.eu/el/pub/teacher_academy.htm.

European Schoolnet Academy: https://www.europeanschoolnetacademy.eu/.

Future Classroom Lab: https://fcl.eun.org/.

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες eTwinning: https://www.etwinning.net/el/pub/benefits/learning-opportunities.htm.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι:
Ορισμοί και διακηρύξεις για την Παγκόσμια Εκπαίδευση

Σχετικοί ορισμοί και διακηρύξεις

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Θα πρέπει να προωθεί την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία ανάμεσα στα έθνη, τις φυλετικές ή θρησκευτικές ομάδες, και να προάγει τις δραστηριότητες των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.

Άρθρο 26, Γενικό Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών, Άγιος Φραγκίσκος, 19 Δεκεμβρίου 1948
https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

Πρόταση που αφορά την Εκπαίδευση για Διεθνή Κατανόηση, Συνεργασία και Ειρήνη και την Εκπαίδευση που σχετίζεται με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες

Συνδυάζοντας τη μάθηση, την επιμόρφωση, την πληροφόρηση και τη δράση, η διεθνής εκπαίδευση θα πρέπει να προάγει την κατάλληλη διανοητική και συναισθηματική ανάπτυξη του ατόμου. Θα πρέπει να αναπτύσσει το αίσθημα κοινωνικής υπευθυνότητας και αλληλεγγύης προς τις λιγότερο προνομιούχες ομάδες και να οδηγεί στην τήρηση των αρχών της ισότητας στην καθημερινή επαφή.

UNESCO, Γενικό Συνέδριο, Παρίσι, 19 Νοεμβρίου 1974
http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13088&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Agenda 21, Κεφάλαιο 36:
Προώθηση της Εκπαίδευσης, της Ευαισθητοποίησης των Πολιτών και της Επιμόρφωσης

Η εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της τυπικής εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης των πολιτών και της επιμόρφωσης, θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως μια διαδικασία με την οποία οι άνθρωποι και οι κοινωνίες μπορούν να φτάσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους. Η εκπαίδευση έχει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της αειφορίας και στη βελτίωση της ικανότητας των ανθρώπων να αντιμετωπίζουν τα θέματα του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης.

Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, Ρίο ντε Τζανέιρο, 3-14 Ιουνίου 1992
https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21

Εδώ μπορείτε να βρείτε όλα τα διεθνή κείμενα που σχετίζονται με την ανάπτυξη της έννοιας της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με το Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης (σελίδα 21-23 της ανανεωμένης έκδοσης των Κατευθυντήριων Γραμμών της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης).

UNESCO:
Διακήρυξη και Ενσωματωμένο Πλαίσιο Δράσης για την Εκπαίδευση για την Ειρήνη, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία, Παρίσι 1995

Εισαγωγή: Η εκπαίδευση πρέπει να αναπτύσσει την ικανότητα σωστής εκτίμησης της αξίας της ελευθερίας και τις ικανότητες που χρειάζονται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με αυτήν. Αυτό σημαίνει να εκπαιδεύει τους πολίτες να βρίσκουν λύσεις σε δύσκολες και ασταθείς καταστάσεις, να αποκτούν κλίσεις για αυτονομία και ατομική υπευθυνότητα. Αυτό συνδέεται με την εκτίμηση της αξίας της κριτικής συμμετοχής και την ικανότητα της συνεργασίας με άλλα πρόσωπα για την επίλυση προβλημάτων και την επίτευξη της οικοδόμησης μιας δίκαιης, ειρηνικής και δημοκρατικής κοινωνίας.

UNESCO, Γενικό Συνέδριο, Παρίσι, Νοέμβριος 1995
www.unesco.org/education

Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τη Χιλιετία, 2000
Κεφάλαιο: Αξίες και αρχές

Πιστεύουμε ότι η κεφαλαιώδης πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι να καταστήσουμε βέβαιο ότι η παγκοσμιοποίηση γίνεται μια θετική δύναμη για τους ανθρώπους του κόσμου. Ενώ η παγκοσμιοποίηση προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες, προς το παρόν τα οφέλη της είναι πολύ άνισα κατανεμημένα, καθώς το κόστος της είναι εξίσου άνισα κατανεμημένο. Αναγνωρίζουμε ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες και οι χώρες που η οικονομία τους βρίσκεται ακόμα σε μεταβατικό στάδιο αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες να ανταποκριθούν σε αυτή τη γενική πρόκληση. Επομένως, μόνο μέσα από ευρείες και επίμονες προσπάθειες να δημιουργήσουμε ένα κοινό μέλλον, βασισμένο στην κοινή ανθρώπινη φύση μας σε όλη της τη διαφορετικότητα, μπορεί η παγκοσμιοποίηση να συμπεριλάβει όλους τους ανθρώπους και να είναι δίκαιη.

Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, Νέα Υόρκη, 8 Σεπτεμβρίου 2000
http://www.un.org/millenniumgoals/

Ηνωμένα Έθνη:
Δεκαετία Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, 2005-2014

Το βασικό όραμα της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη είναι ένας κόσμος όπου ο καθένας έχει την ευκαιρία να ωφεληθεί από την εκπαίδευση και να μάθει τις αξίες, τη συμπεριφορά και τους τρόπους ζωής που απαιτούνται για ένα αειφόρο μέλλον και έναν θετικό κοινωνικό μετασχηματισμό.

Ηνωμένα Έθνη: Δεκαετία Εκπαίδευσης για τη Αειφόρο Ανάπτυξη, Σχέδιο Διεθνούς Εφαρμογής, Ιανουάριος 2005
www.unesco.org/education

Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την Ανάπτυξη:
Η Συνεισφορά της Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης και της Ενίσχυσης της Ευαισθητοποίησης, 2007

Ο σκοπός της Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης και της Ενίσχυσης της Ευαισθητοποίησης είναι να καταστήσει ικανό κάθε πρόσωπο στην Ευρώπη να έχει διά βίου πρόσβαση σε ευκαιρίες, να ενημερώνεται για τις ανησυχίες της παγκόσμιας ανάπτυξης και να κατανοεί τόσο τις ανησυχίες αυτές όσο και την τοπική και προσωπική του σχέση με αυτές, ώστε να ασκεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ως κάτοικος ενός αλληλεξαρτώμενου και μεταβαλλόμενου κόσμου, επιδρώντας στην αλλαγή για έναν δίκαιο και αειφόρο κόσμο.
https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/publication-the-european-consensus-on-development-200606_en.pdf

Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008
Άρθρο 2: Αντικειμενικοί στόχοι

1. Οι γενικοί αντικειμενικοί στόχοι του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου είναι να συμβάλει [...] στην ενημέρωση όλων των ανθρώπων που ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και ειδικά των νέων, για τη σημασία διαμόρφωσης πολιτών με ενεργό ευρωπαϊκή νοοτροπία που είναι ανοιχτή στον κόσμο, σέβεται την πολιτιστική διαφορετικότητα και βασίζεται στις κοινές αξίες της Ε.Ε., όπως παρατίθενται στο Άρθρο 6 της Συνθήκης της Ε.Ε. και στο Κεφάλαιο των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [...].

2. Οι συγκεκριμένοι αντικειμενικοί στόχοι του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου είναι να ενισχυθεί ο ρόλος της εκπαίδευσης ως σημαντικού μέσου διδασκαλίας για τη διαφορετικότητα, να αυξηθεί η κατανόηση άλλων πολιτισμών και η ανάπτυξη δεξιοτήτων και άριστων κοινωνικών πρακτικών, και να τονιστεί ο κεντρικός ρόλος των μέσων ενημέρωσης ως προς την προβολή της αρχής της ισότητας και της αμοιβαίας κατανόησης.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρώπης, Απόφαση Αρ. 1983/2006/Ευρ. Επιτροπή, 18 Δεκεμβρίου 2006
http://ec.europa.eu/culture/portal/events/current/dialogue2008

Συμβούλιο της Ευρώπης, Λευκή Βίβλος για τον Διαπολιτισμικό Διάλογο, Ιούνιος 2008

Η διαπολιτισμική προσέγγιση προσφέρει ένα πρωτοποριακό μοντέλο για τη διαχείριση της πολιτιστικής διαφορετικότητας. Προτείνει μια αντίληψη βασισμένη στην ατομική ανθρώπινη αξιοπρέπεια (που αποδέχεται την κοινή ανθρώπινη φύση μας και το κοινό μας πεπρωμένο). Εάν εδραιωθεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα, αυτή θα βασιστεί στις κοινές θεμελιώδεις αξίες, στο σεβασμό της κοινής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολυμορφίας, καθώς και στο σεβασμό για την ισότιμη αξιοπρέπεια κάθε ατόμου. Ο διαπολιτισμικός διάλογος έχει να διαδραματίσει σπουδαίο ρόλο σε αυτό το θέμα. Μας επιτρέπει να αποφεύγουμε τους εθνοτικούς, θρησκευτικούς, γλωσσικούς και πολιτιστικούς διαχωρισμούς. Μας καθιστά, επίσης, ικανούς να προχωρούμε μαζί μπροστά, να διαχειριζόμαστε εποικοδομητικά και δημοκρατικά τις διαφορετικές μας ταυτότητες στη βάση των κοινών οικουμενικών αξιών.

https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/Pub_White_Paper/WhitePaper_ID_GreekVersion.pdf

Συμβούλιο της Ευρώπης, Καταστατικός Χάρτης Εκπαίδευσης για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 11 Μαΐου 2010)

Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αλληλοσυνδέονται στενά και αλληλοβοηθούνται. Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα εστιάζει πρωταρχικά στα δημοκρατικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, αλλά και στην ενεργό συμμετοχή στη δημόσια, πολιτική, κοινωνική, οικονομική, νομική και πολιτιστική σφαίρα της κοινωνίας, ενώ η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα προσεγγίζει το ευρύτερο φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις θεμελιώδεις ελευθερίες σε κάθε έκφανση της ανθρώπινης ζωής.

Πρόταση CM/Rec(2011)4 της Επιτροπής των Υπουργών προς τα κράτη-μέλη με θέμα την εκπαίδευση για την παγκόσμια αλληλεξάρτηση και αλληλεγγύη (υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στη συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών της 5ης Μαΐου 2011)

Η πρόταση με θέμα την εκπαίδευση για την παγκόσμια αλληλεξάρτηση και αλληλεγγύη αποτελεί το πρώτο ευρωπαϊκό νομικό πρότυπο (στάνταρντ) για την Παγκόσμια Εκπαίδευση: http://www.coe.int/t/dg4/nscentre/GE/GE_recommendation2011.pdf.

Παράρτημα ΙΙ:

Σχεδιάγραμμα δραστηριότητας ή Σχέδιο μαθήματος

Σχεδιάγραμμα δραστηριότητας		
Ημερομηνία και ώρα		
Χώρος		
Τίτλος		
Λέξεις-κλειδιά		
Στόχοι		
Αναμενόμενα αποτελέσματα (δεξιότητες, ικανότητες, γνώσεις)		
Περιγραφή δραστηριότητας		
Βασικοί εκπαιδευτές της δραστηριότητας		
Σύντομη περιγραφή της δραστηριότητας		
Λεπτομερής προγραμματισμός της δραστηριότητας	Ώρα	Άσκηση
Απαραίτητα υλικά		
Γλωσσικές απαιτήσεις		
Επιπρόσθετα σχόλια		

Παράρτημα III:
Το κουτί του εκπαιδευτή

Προμηθευτείτε ένα στέρεο κουτί με ροδάκια ή και μια μικρή ταξιδιωτική βαλίτσα και φτιάξτε το δικό σας κουτί με τα υλικά, τα εργαλεία και τα αντικείμενα που χρειάζεστε για τη διοργάνωση μιας δραστηριότητας Παγκόσμιας Εκπαίδευσης. Πιο κάτω θα βρείτε κάποιες ιδέες:

- Μαρκαδόροι χοντροί στα βασικά χρώματα
- Μαρκαδόροι λεπτοί σε διάφορα χρώματα
- Μολύβια κανονικά
- Μολύβια χρωματιστά
- Χαρτόνια Α4 σε διάφορα χρώματα
- Φωτοτυπικό χαρτί
- Κιμωλίες
- Κλιπ χαρτιών ή απλά μανταλάκια
- Μαγνήτες
- Χαρτοταινία
- Blue tack
- Ψαλίδια
- Ρολόι
- Σπάγγος ή σχοινί
- Νήμα ή μαλλί σε διάφορα χρώματα
- Κουδουνάκι ή σφυρίχτρα
- Χαρτόκολλα
- Μπλοκ χαρτί για πίνακα σεμιναρίων (flipchart)
- Παγκόσμιος χάρτης (Gall-Peters Projection)
- Μερικά χάρτινα ποτηράκια ή άλλα μικρά δοχεία
- Λίγα ξερά φασόλια, χάντρες ή παλιά κουμπιά
- Λαστιχάκια
- Πλαστελίνη
- Μικρό φορητό ηχείο Bluetooth
- Μπάλα

Βιογραφικό συγγραφέα

Σοφία Αρναούτη

Η Σοφία Αρναούτη έχει κάνει πτυχιακές σπουδές στη Φιλοσοφία, Παιδαγωγική και Ψυχολογία στην Ελλάδα και μεταπτυχιακές σπουδές στην Επίλυση Διενέξεων (Σπουδές Ειρήνης) στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Διοίκηση Επιχειρήσεων στην Κύπρο.
Διαθέτει δεκαπενταετή εμπειρία ως εκπαιδεύτρια μη τυπικής εκπαίδευσης με εξειδίκευση στην Παγκόσμια Εκπαίδευση, ενώ έχει αναπτύξει εκπαιδευτικό υλικό για την αξιοποίηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης στους τομείς της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης. Έχει, επίσης, αναπτύξει και υλοποιήσει εκπαιδευτικά προγράμματα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, στο πλαίσιο των οποίων συνεργάστηκε, μεταξύ άλλων, με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το ΥΠΠΑΝ, το Κέντρο Βορρά-Νότου και το Τμήμα Νεολαίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, και υπήρξε εκπαιδεύτρια στο Πανεπιστήμιο για τη Νεολαία και την Ανάπτυξη του ΣτΕ. Κατείχε το ρόλο της Εθνικής Συντονίστριας στο Δίκτυο Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του Κέντρου Βορρά-Νότου και ήταν μέλος της Διατμηματικής Επιτροπής για την Παγκόσμια Εκπαίδευση του ΥΠΠΑΝ μεταξύ 2016 και 2019. Είναι μέλος της Ομάδας Εκπαιδευτών του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου τα τελευταία δέκα χρόνια.

Παραπομπές

[1] Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης (2012), *Κατευθυντήριες Γραμμές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης: Έννοιες και Μεθοδολογία της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για Εκπαιδευτικούς και Διαμορφωτές Πολιτικής*, https://rm.coe.int/168070eb88, σ. 12.

[2] Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ – Ελλάδα, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, https://unric.org/el/wp-content/uploads/sites/5/2020/03/%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A7%CE%9F%CE%99_%CE%92%CE%99%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%9C%CE%97%CE%A3_%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3_-_EL-1.docx, σ. 5.

[3] Η Νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη – «Ο Κόσμος μας, η Αξιοπρέπειά μας, το Μέλλον μας» (2017), Κοινή δήλωση του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών-μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, (2017/C 210/01), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42017Y0630(01)&from=DE, σ. 24.

[4] Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ – Ελλάδα, (2019, May 16), ΣΤΟΧΟΣ 4 – ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, Retrieved February 10, 2022, from https://unric.org/el/%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%87%ce%bf%cf%83-4-%cf%80%ce%bf%ce%b9%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%b7-%ce%b5%ce%ba%cf%80%ce%b1%ce%b9%ce%b4%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7/.

[5] Helin, J. (2021), *Transformative Competencies – How to Define and Implement Competencies for SDG Target 4.7, Bridge 47*, https://www.bridge47.org/resources/07/2021/transformative-competencies-how-define-and-implement-competencies-sdg-target-47.

[6] Συμβούλιο της Ευρώπης (2018), *Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό,* https://rm.coe.int/rfcdc-greek-volume-1/1680a3bf15, σ. 38.

[7] OECD (2018), *Preparing our Youth for an Inclusive and Sustainable World – The OECD PISA global competence framework,* http://www.oecd.org/pisa/Preparing-youth-inclusive-sustainable-world.pdf, p. 11.

[8] Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης (2012), *Κατευθυντήριες Γραμμές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης,* https://rm.coe.int/168070eb88, σ. 32.

[9] *Ibid.,* σ. 38.

[10] *Ibid.,* σ. 39.

[11] *Ibid.,* σ. 40.

[12] North-South Centre of the Council of Europe (2019), *Global Education Guidelines: Concepts and methodologies on global education for educators and policy makers,* https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101, p. 69-70.

[13] *Ibid.,* p. 73-77.

[14] Συμβούλιο της Ευρώπης (2012), *Compass: Εγχειρίδιο για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα με νέους/-ες,* https://arsis.gr/wp-content/uploads/2013/07/4.-Compass.pdf, σ. 32.

[15] *Ibid.,* σ. 32.

[16] *Ibid.*, σ. 32.

[17] North-South Centre of the Council of Europe (2019), p. 109.

[18] *Ibid.*, p. 109.

[19] Μπορείτε να βρείτε αναλυτική περιγραφή για καθεμιά από τις συνιστώμενες πρακτικές εφαρμογές μέσα από τις Κατευθυντήριες Γραμμές Π.Ε. του Κέντρου Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης, ελληνική έκδοση, https://rm.coe.int/168070eb88, σ. 45-52.

[20] Κέντρο Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης (2012), σ. 35.

[21] Μπορείτε να βρείτε αναλυτική περιγραφή για καθεμιά από τις συνιστώμενες πρακτικές εφαρμογές μέσα από τις Κατευθυντήριες Γραμμές Π.Ε. του Κέντρου Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης, ελληνική έκδοση, https://rm.coe.int/168070eb88, σ. 45-52.

[22] Για να συμβουλευτείτε αυτούσιες τις γενικές συμβουλές για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων, επισκεφθείτε το εγχειρίδιο *Compass* στην ελληνική του μετάφραση, σ. 55-61.

[23] Μπορείτε να βρείτε αναλυτική περιγραφή για καθεμιά από τις ενδεικτικές μεθόδους μέσα από τις Κατευθυντήριες Γραμμές Π.Ε. του Κέντρου Βορρά-Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης, αγγλική έκδοση, https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101, σ. 82-106.

Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ
Εζεκία Παπαϊωάννου 27
1075, Λευκωσία
Κύπρος
Τηλ.: +357 22 875099
info@ngo-sc.org - www.ngo-sc.org